

ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อ  
การตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อน  
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย



ชญานิศ ภัคดีเกษม

ปริญญาบัญชัชมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี

มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2566

ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อ  
การตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อน  
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย



ชญานิศ ภัคดีเกษม

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาบัญชัชมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบัญชี

สำนักบริหารและพัฒนาระบบราชการ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

พ.ศ. 2566

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยแม่โจ้

ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อ  
การตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อน  
กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ชญาณีศ ภัคดีเกษม

การค้นคว้าอิสระนี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของความสมบูรณ์ของการศึกษา  
ตามหลักสูตรปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต  
สาขาวิชาการบัญชี

พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ดลยา ไชยวงศ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัตยา ตันจันทร์พงศ์)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชญา แว่นแก้ว)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

ประธานอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร .....

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศรุต วรคุณกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

สำนักบริหารและพัฒนาวิชาการรับรองแล้ว

.....  
(รองศาสตราจารย์ ดร.ญาณิน โอภาสพัฒนกิจ)

รองอธิการบดี

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

<b>ชื่อเรื่อง</b>	ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อน
<b>ชื่อผู้เขียน</b>	นางสาวชฎานิศ ภัคดีเกษม
<b>ชื่อปริญญา</b>	บัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี
<b>อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก</b>	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตลยา ไชยวงศ์

### บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยงานวิจัยนี้ใช้จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ผู้สอบบัญชีกล่าวไว้ในรายงานผู้สอบบัญชีเป็นตัววัดเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี แบบจำลองทางสถิติของ Ohlson (1995) เป็นตัววัดประโยชน์ต่อการตัดสินใจ โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 372 บริษัท และใช้วิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ในการทดสอบความสัมพันธ์ผลการศึกษา พบว่า จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด แสดงให้เห็นว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานผู้สอบบัญชีไม่ให้อายุที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจแก่นักลงทุน นอกจากนี้ยังพบอีกว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด แสดงให้เห็นว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนไม่ให้อายุที่มีประโยชน์ต่อการตัดสินใจแก่นักลงทุน

คำสำคัญ : เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ, กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน

<b>Title</b>	THE RELATIONSHIP BETWEEN KEY AUDIT MATTERS AND VALUE RELEVANCE OF COMPLEX AND NON-COMPLEX INDUSTRIES CASE STUDY OF LISTED COMPANY IN THE STOCK EXCHANGE OF THAILAND
<b>Author</b>	Miss Chayanis Pakgasem
<b>Degree</b>	Master of Accountancy in Accounting
<b>Advisory Committee Chairperson</b>	Assistant Professor Dr. Donlaya Chaiwong

### ABSTRACT

The purpose of this research was to study the relationship between key audit matters and decision-making benefits of listed companies on the Stock Exchange of Thailand, and the relationship between key audit matters and decision-making benefits in complex and uncomplicated industries of listed companies. This research uses the number of key audit matters mentioned by the auditor in the auditor's report as a measure of the key audit matter in the auditor's report. Ohlson's (1995) statistical model measures decision benefit. The data was collected from a sample of 372 companies and was used for multiple regression analysis to test the correlation relative to the market value. The result shows that the key audit matters in the auditor's report do not provide investors with information that is useful for making decisions. It was also found that the number of key audit matters in complex industry groups was not correlated with market value. It shows that key audit matters in the pages of a complex industry auditor's report do not provide investors with valuable information for decision-making.

Keywords : Key Audit Matter, KAM Complex Industries

## กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระฉบับนี้สามารถดำเนินการและสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีโดยได้รับความอนุเคราะห์และการสนับสนุนอย่างดีจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตลยา ไชยวงศ์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รวมถึงความเมตตาจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สัตยา ตันจันทร์พงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลชญา แวนแก้ว อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่คอยให้คำปรึกษา ตลอดจนการชี้แนะ เพื่อปรับแก้ไขจนกระทั่งการค้นคว้าอิสระนี้เสร็จสมบูรณ์ ผู้ศึกษาขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทั้ง 3 ท่าน มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่คอยให้การช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจตลอดมา ครูบาอาจารย์ที่คอยประสิทธิ์ประสาทวิชา รวมทั้งเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท วิชาการบัญชีทุกท่าน ที่ให้การช่วยเหลือ สนับสนุน ให้กำลังใจเป็นอย่างดียิ่งตลอดระยะเวลาของการศึกษา ทำนี่ยังหวังเป็นอย่างยิ่งว่า ค้นคว้า อิสระฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีความสนใจที่จะศึกษาต่อไป

ชญาณิช ภักดิ์เกษม



## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
บทที่ 1 บทนำ .....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา .....	1
คำถามงานวิจัย .....	3
วัตถุประสงค์ของการศึกษา .....	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
ขอบเขตของงานวิจัย.....	4
คำนิยามศัพท์.....	4
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร.....	6
แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ .....	6
แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ .....	9
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน .....	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง .....	13
กรอบแนวคิดในการวิจัย .....	20
สมมติฐานการวิจัย .....	20
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการศึกษา.....	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง .....	22



การเก็บรวบรวมข้อมูล .....	24
การวัดค่าตัวแปร .....	24
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล .....	25
บทที่ 4 ผลการวิจัย .....	28
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) .....	29
ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) .....	43
บทที่ 5 สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ .....	47
สรุป 47	
อภิปรายผล .....	49
ข้อเสนอแนะ .....	50
บรรณานุกรม .....	51
ประวัติผู้วิจัย .....	54





## สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา.....	22
ตารางที่ 2 บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่มีความซับซ้อน .....	23
ตารางที่ 3 ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2562 .....	29
ตารางที่ 4 ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาของบริษัทที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน.....	30
ตารางที่ 5 ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาของประเภทของสำนักงานสอบบัญชี.....	30
ตารางที่ 6 ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาของการจ่ายเงินปันผลของบริษัท.....	30
ตารางที่ 7 ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่มีความซับซ้อน.....	31
ตารางที่ 8 ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 8 อุตสาหกรรม.....	31
ตารางที่ 9 ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน .....	32
ตารางที่ 10 ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อน.....	33
ตารางที่ 11 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำแนกตามประเภทเรื่องสำคัญ .....	34
ตารางที่ 12 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำแนกตามสัดส่วนของแต่ละอุตสาหกรรม.....	36
ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยปริมาณจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบตามประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม....	37
ตารางที่ 14 จำนวนเรื่อง KAMs จำแนกตามประเภทของแต่ละอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่มีความซับซ้อน .....	39
ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย .....	41
ตารางที่ 16 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ .....	43

ตารางที่ 17 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรม  
ซับซ้อนและไม่ซับซ้อนกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ..... 45



## บทที่ 1

### บทนำ

#### ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์กำหนดให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานและฐานะการเงินให้ประชาชนทั่วไปทราบตามระยะเวลาที่กำหนด ซึ่งรายงานงบการเงินรายไตรมาส และงบการเงินประจำปีเป็นส่วนสำคัญมากที่ต้องเปิดเผยข้อมูลและได้รับการสอบทานและตรวจสอบโดยผู้สอบบัญชีที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์เท่านั้น โดยผู้สอบบัญชีมีหน้าที่ในการสอบทานตามข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญและปฏิบัติตามภายใต้มาตรฐานด้านการสอบบัญชีและแสดงความเห็นต่องบการเงินด้วยความเป็นอิสระเที่ยงธรรมเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ ประกอบกับข้อมูลผลการดำเนินงานและฐานะการเงินมีผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงราคาหลักทรัพย์และความเห็นของผู้สอบบัญชีที่มีต่องบการเงินจึงส่งผลกระทบต่อระดับความเชื่อมั่นของนักลงทุน และมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนเป็นอย่างมาก

สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้มีการปรับปรุงและประกาศใช้มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 เรื่องการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต กำหนดให้ผู้สอบบัญช้นำเสนอรายงานผู้สอบบัญชีในรูปแบบใหม่ โดยการเพิ่มวรรคเรื่องความสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matters : Kam) ในหน้ารายงานผู้สอบบัญชี เพื่อช่วยเพิ่มคุณค่าด้านการสื่อสารในหน้ารายงานผู้สอบบัญชี โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 31 ธันวาคม 2559 เป็นต้นไปและถูกบังคับใช้กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2559)

การเพิ่มวรรคใหม่เพื่อสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบถือว่าการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญที่สุดในรายงานใหม่ เรื่องสำคัญในการตรวจสอบจะเป็นดุลยพินิจของผู้สอบบัญชีในเรื่องที่เห็นว่ามี ความสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินปีปัจจุบัน การเพิ่มข้อความที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเพื่อยืนยันถึงความเป็นอิสระของผู้สอบบัญชีและการได้ปฏิบัติตามความรับผิดชอบทางจรรยาบรรณที่เกี่ยวข้อง การเพิ่มคำอธิบายเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชีที่เกี่ยวกับข้อมูลอื่นในรายงานประจำปี (ชาญชัย ชัยประสิทธิ์, 2559)

เรื่องสำคัญที่ผู้สอบบัญชีอยากสื่อสารถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบงบการเงินปีปัจจุบันให้แก่ผู้ที่ใช้งบการเงิน ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับความเสี่ยงที่สำคัญของกิจการ หรือเป็นเรื่องที่ผู้สอบบัญชีต้องใช้ดุลยพินิจอย่างมากในการตรวจสอบ เช่น คดีความ ที่อยู่ระหว่างการฟ้องร้อง ความไม่แน่นอนในการวัดมูลค่าสินทรัพย์ การประเมินความเหมาะสมของเทคนิคที่ใช้ ในการวัดมูลค่าเครื่องมือทางการเงิน และความเสี่ยงจากการเลือกวิธีรับรู้รายได้ อีกประเด็นหนึ่งที่สำคัญก็คือ มาตรฐานการสอบบัญชีไม่ได้จำกัดจำนวนหรือกำหนดจำนวนขั้นต่ำของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไว้ ซึ่งหมายความว่า รายงานของผู้สอบบัญชีอาจไม่มีการระบุเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไว้เลยก็เป็นไปได้ ดังนั้น แม้จะเป็นบริษัทที่อยู่ในอุตสาหกรรมเดียวกันก็อาจมีความแตกต่างกันในจำนวนหรือเรื่องที่เป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบก็ได้ (ปรีย เตชะมวลไวยุทธ์, 2560)

มีงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาเกี่ยวกับการตอบสนองของนักลงทุนต่อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี ผลการวิจัยพบว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตอบสนองของตลาดด้านปริมาณอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตอบสนองของตลาดด้านราคาอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนข้อมูลผลการดำเนินงานในงบการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตอบสนองของตลาดด้านราคาอย่างมีนัยสำคัญ (ศิลาพร ศรีจันเพชร, 2560)

อย่างไรก็ตาม การประกอบธุรกิจในปัจจุบันได้มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารจัดการที่มีความซับซ้อนแตกต่างกันไป บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยมีธุรกิจหลากหลายประเภทโดยแบ่งออกตามกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อน เรื่องสำคัญของแต่ละอุตสาหกรรมแตกต่างกันก็จะมีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของผู้สอบบัญชีเขียนไว้ในรายการที่แตกต่างกันออกไป เรื่องสำคัญในการตรวจสอบช่วยส่งเสริมคุณค่าของการสื่อสารในรายงานของผู้สอบบัญชี โดยให้ข้อมูลการปฏิบัติงานตรวจสอบที่มีความโปร่งใสมากขึ้น เป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจเรื่องเหล่านั้น (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2559) ช่วยให้ความเชื่อมั่นและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบในการเลือกใช้ข้อมูลทางการเงินอย่างเหมาะสมและควมมีคุณค่าของข้อมูล

ดังนั้นผู้ศึกษาจึงมีความสนใจในการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ โดยทำการศึกษาจากข้อมูลรายงานประจำปี พ.ศ. 2562 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในกลุ่ม SET

## คำถามงานวิจัย

1. เรื่องสำคัญในการตรวจสอบให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจต่อผู้ใช้งบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือไม่อย่างไร
2. เรื่องสำคัญในการตรวจสอบให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจต่อผู้ใช้งบการเงินในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหรือไม่อย่างไร

## วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

## ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. ทำให้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
3. เพื่อเป็นข้อมูลให้ผู้สอบบัญชีนำไปพัฒนาและปรับปรุงการเขียนรายงานในส่วน of เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ
4. เพื่อเป็นข้อมูลทางบัญชีให้นักลงทุนสามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างบริษัทจดทะเบียนและมีส่วนสำคัญนำไปประกอบการตัดสินใจของนักลงทุนได้อย่างเหมาะสม



## ขอบเขตของงานวิจัย

ในการศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้ทำการศึกษารายบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562

## คำนิยามศัพท์

**เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter หรือ KAM)** หมายถึง เรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพของผู้สอบบัญชีในการตรวจสอบงบการเงินของงวดปัจจุบัน เรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นเรื่องที่เลือกมาจากเรื่องที่สื่อสารกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการกำกับดูแล (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2559)

**กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน (Complex Industries)** หมายถึง กลุ่มธุรกิจที่มีขั้นตอนปฏิบัติทางบัญชี ที่มีความซับซ้อนยุ่งยากและมีความแตกต่างจากขั้นตอนปฏิบัติทางบัญชีในเรื่องปกติทั่วไป เช่น การจัดทำงบการเงินรวมของบริษัทย่อย บริษัทร่วม และกิจการร่วมค้า ซึ่งมีการปฏิบัติทางบัญชีเกี่ยวกับการตัดรายการระหว่างกันและกำหนดราคาโอน โดยเฉพาะบริษัทย่อยที่อยู่ในต่างประเทศต้องมีการแปลงค่ารายการหรืองบการเงินให้เป็นสกุลเงินเดียวกับสำนักงานใหญ่ ซึ่งรายการดังกล่าวจะก่อให้เกิดขั้นตอนในการปฏิบัติทางบัญชีที่มีความซับซ้อน (กาญจนา สุขศาลา และ อัจฉรา ชนากลาง, 2562)

**ประโยชน์ต่อการตัดสินใจ (Value Relevance)** คือ ข้อมูลทางการเงินที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจสามารถทำให้ผู้ใช้ตัดสินใจแตกต่างกันไป ทั้งนี้ ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจนั้นควรสามารถนำมาใช้ในกระบวนการพยากรณ์เหตุการณ์ในอนาคตหรือที่เรียกกันว่า ข้อมูลนั้นมีคุณค่าทางการพยากรณ์ (Predictive Value) โดยข้อมูลที่มีคุณค่าทางการพยากรณ์ไม่จำเป็นต้องเป็นค่าพยากรณ์หรือคาดการณ์ (Prediction /Forecast) นอกจากข้อมูลนั้นควรมีคุณค่าทางการพยากรณ์แล้ว ข้อมูลนั้นควรสามารถช่วยในการยืนยันหรือชี้ให้เห็นถึงผลของการประเมินในอดีตหรือที่เรียกกันว่า ข้อมูลนั้นมีคุณค่าทางการยืนยัน (Confirmatory Value) ซึ่งโดยปกติแล้ว คุณค่าทางการพยากรณ์และคุณค่าทางการยืนยันของข้อมูลทางการเงินมีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือ หากข้อมูลทางการเงินมีคุณค่าทางการพยากรณ์แล้วมักมีคุณค่าทางการยืนยันด้วย ตัวอย่างเช่น นักลงทุนนำข้อมูลผลการดำเนินงานในงบกำไรขาดทุนและกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นสำหรับปีปัจจุบันมาเปรียบเทียบกับปีก่อน

เพื่อประเมินผลการดำเนินงาน ในอดีตและคาดการณ์ผลการดำเนินงานในอนาคต เป็นต้น (สภา  
วิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2558)





## บทที่ 2

### การตรวจสอบเอกสาร

จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งสามารถรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการศึกษา ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ
2. แนวคิดเกี่ยวกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ
3. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
5. กรอบแนวคิดการวิจัย
6. สมมติฐานการวิจัย

#### แนวคิดเกี่ยวกับเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต มาตรฐานการสอบบัญชีฉบับนี้ ให้ถือปฏิบัติกับการตรวจสอบงบการเงินสำหรับงวดสิ้นสุดในหรือหลังวันที่ 31 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบคือ เพื่อส่งเสริมคุณค่าของการสื่อสารในรายงานของผู้สอบบัญชีโดยให้ข้อมูลการปฏิบัติงานตรวจสอบที่มีความโปร่งใสมากขึ้น การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นการให้ข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อช่วยให้ผู้ใช้งบการเงินเข้าใจเรื่องเหล่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินงวดปัจจุบันตามดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพของผู้สอบบัญชี นอกจากนี้ การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบอาจช่วยผู้ใช้งบการเงินในการทำความเข้าใจกิจการและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับดุลยพินิจที่สำคัญของผู้บริหารในงบการเงินที่ตรวจสอบ (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2559)

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นเรื่องที่ได้รับความใส่ใจเป็นพิเศษจากผู้สอบบัญชี ส่วนใหญ่เป็นรายการเกี่ยวกับเรื่องที่มีความซับซ้อน รายการที่มีความเสี่ยงสูงและการใช้ดุลยพินิจที่สำคัญของผู้บริหารในงบการเงิน ดังนั้น จึงส่งผลกระทบต่อกลยุทธ์การตรวจสอบของผู้สอบบัญชี การนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบตามมาตรฐานการสอบบัญชีแสดงให้เห็นถึงคุณภาพของการสอบบัญชีมากขึ้น

เนื่องจากผู้สอบบัญชีต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างระมัดระวังในการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบดังกล่าว (เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และคณะ, 2562)

### การกำหนดเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

ผู้สอบบัญชีต้องกำหนดเรื่องสำคัญในการตรวจสอบโดยพิจารณาจากเรื่องต่าง ๆ ที่สื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องเป็นสิ่งที่ต้องการความใส่ใจเป็นพิเศษจากผู้สอบบัญชีในการปฏิบัติงานตรวจสอบ ในการพิจารณานี้ผู้สอบบัญชีต้องคำนึงถึงเรื่องเหล่านี้

- เรื่องที่ประเมินไว้ว่ามีความเสี่ยงสูงในการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญหรือความเสี่ยงที่มีนัยสำคัญ
- การใช้ดุลยพินิจที่สำคัญของผู้สอบบัญชีเกี่ยวกับรายการในงบการเงินที่เกี่ยวข้องกับการใช้ดุลยพินิจที่สำคัญของผู้บริหาร รวมถึงประมาณการทางบัญชีที่ถูกระบุว่ามีประมาณการที่มีความไม่แน่นอนอย่างมาก

- ผลกระทบจากการตรวจสอบเหตุการณ์หรือรายการที่สำคัญที่เกิดขึ้นระหว่างงวด

ผู้สอบบัญชีต้องกำหนดว่าเรื่องใดที่พิจารณา เป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบงบการเงินงวดปัจจุบันและถือว่าเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

### การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

ผู้สอบบัญชีต้องอธิบายเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแต่ละเรื่องโดยใช้หัวข้อย่อยที่เหมาะสมและแยกต่างหากไว้ในวรรค “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของรายงานของผู้สอบบัญชี รายงานของผู้สอบบัญชีต้องระบุว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ คือเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดตามดุลยพินิจของผู้ประกอบวิชาชีพของผู้สอบบัญชีในการตรวจสอบงบการเงิน (สำหรับงวดปัจจุบัน) และเรื่องเหล่านี้ ได้ถูกระบุในบริบทของการตรวจสอบงบการเงินโดยรวมและการแสดงความเห็นของผู้สอบบัญชี ทั้งนี้ ผู้สอบบัญชีไม่ได้แสดงความเห็นแยกต่างหากสำหรับเรื่องเหล่านี้

### เรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่ใช่การทดแทนการแสดงความเห็นแบบที่เปลี่ยนแปลงไป

ผู้สอบบัญชีต้องไม่สื่อสารเรื่องใดเรื่องหนึ่งไว้ในวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี เมื่อผู้สอบบัญชีถูกกำหนดให้ปรับเปลี่ยนความเห็นตามมาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 705 (ปรับปรุง) ซึ่งเป็นผลมาจากเรื่องดังกล่าว

### การอธิบายเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแต่ละเรื่อง

คำอธิบายของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแต่ละเรื่องในวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีต้องรวมการอ้างถึงการเปิดเผยข้อมูลที่เกี่ยวข้องในงบการเงิน (ถ้ามีการเปิดเผยไว้) และต้องกล่าวถึงว่า ทำไมเรื่องดังกล่าวจึงเป็นเรื่องที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบและถูกกำหนดว่าเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ และได้จัดการเรื่องดังกล่าวอย่างไรในการตรวจสอบ สถานการณ์ที่เรื่องที่ถูกกำหนดว่าเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่ได้ถูกสื่อสารในรายงานของผู้สอบบัญชี

ผู้สอบบัญชีต้องอธิบายเรื่องสำคัญในการตรวจสอบแต่ละเรื่องในรายงานของผู้สอบบัญชี เว้นแต่ กฎหมายหรือข้อบังคับห้ามการเปิดเผยเรื่องดังกล่าวต่อสาธารณะ หรือ ในสถานการณ์ที่ยากที่จะเกิดขึ้น ผู้สอบบัญชีพิจารณาว่าไม่ควรสื่อสารเรื่องดังกล่าวในรายงานของผู้สอบบัญชีเพราะการกระทำดังกล่าวถูกคาดหวังอย่างสมเหตุสมผลว่าจะมีผลกระทบทางลบมากกว่าผลประโยชน์ของสาธารณะถ้ามีการสื่อสารดังกล่าว ข้อกำหนดนี้จะไม่ถือปฏิบัติถ้ากิจการได้เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะเกี่ยวกับ เรื่องดังกล่าวแล้ว

### ผลกระทบเกี่ยวเนื่องระหว่างคำอธิบายเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและองค์ประกอบอื่นที่ถูกกำหนดให้ต้องรวมอยู่ในรายงานของผู้สอบบัญชี

เรื่องใดเรื่องหนึ่งที่น่าไปสร้างความเห็นแบบที่เปลี่ยนแปลงไปตามที่กำหนดในมาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 705 (ปรับปรุง) หรือความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือสถานการณ์ที่อาจทำให้เกิด ข้อสงสัยอย่างมีนัยสำคัญเกี่ยวกับความสามารถในการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ ตามที่กำหนดในมาตรฐานการสอบบัญชีรหัส 570 (ปรับปรุง) ถือเป็นลักษณะของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ อย่างไรก็ตาม ในสถานการณ์ดังกล่าว เรื่องเหล่านี้ต้องไม่ถูกอธิบายในวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีและไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนด แต่ผู้สอบบัญชีต้องรายงานเรื่องเหล่านี้ตามที่กำหนดในมาตรฐานการสอบบัญชีที่เกี่ยวข้อง และกล่าวอ้างถึงวรรคเกณฑ์การแสดงความเห็นแบบมีเงื่อนไข (วรรคเกณฑ์การแสดงความเห็นว่างบการเงินไม่ถูกต้อง) หรือความไม่แน่นอนที่มีสาระสำคัญที่ระบุในวรรคการดำเนินงานต่อเนื่องไว้ในวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

### รูปแบบและเนื้อหาของวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในสถานการณ์อื่น

ถ้าผู้สอบบัญชีพิจารณาจากข้อเท็จจริงและสถานการณ์ของกิจการและการตรวจสอบว่า ไม่มีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่จะสื่อสาร หรือเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่จะสื่อสารมีเพียงเรื่องเหล่านั้น ผู้สอบบัญชีต้องรวมข้อความของผลกระทบนี้ในส่วนที่แยกต่างหากของรายงานของผู้สอบบัญชีภายในหัวข้อ “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ”

### การสื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล

ผู้สอบบัญชีต้องสื่อสารกับผู้มีหน้าที่ในการกำกับดูแล ดังนี้

-เรื่องต่างๆ ที่ผู้สอบบัญชีกำหนดว่าเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

-ถ้าเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและสถานการณ์ของกิจการและการตรวจสอบการ

กำหนดของผู้สอบบัญชีว่าไม่มีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ต้องสื่อสารในรายงานของผู้สอบบัญชี  
เอกสารหลักฐาน

ผู้สอบบัญชีต้องบันทึกในเอกสารหลักฐานของงานตรวจสอบ ดังนี้

-เรื่องต่างๆ ที่ต้องการความใส่ใจเป็นพิเศษจากผู้สอบบัญชีและเหตุผลของการพิจารณาของผู้สอบบัญชีในแต่ละเรื่องดังกล่าวว่าเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบหรือไม่

-ในกรณีที่เกี่ยวข้องเหตุผลของการพิจารณาของผู้สอบบัญชีว่าไม่มีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่จะสื่อสารในรายงานของผู้สอบบัญชีหรือเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่จะสื่อสารมีเพียงเรื่องที่ได้ปฏิบัติ

-ในกรณีที่เกี่ยวข้องเหตุผลของการพิจารณาของผู้สอบบัญชีที่ไม่สื่อสารเรื่องที่พิจารณาเป็นเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี (สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2559)

### แนวคิดเกี่ยวกับการตัดสินใจ

ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ได้แก่

1. ข้อมูลการเงินที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจสามารถทำให้ผู้ใช้ตัดสินใจแตกต่างกัน ข้อมูลอาจสามารถทำให้เกิดการตัดสินใจที่แตกต่างกันแม้ว่าผู้ใช้บางรายเลือกที่จะไม่ใช้ประโยชน์จากข้อมูลหรือได้รับรู้ข้อมูลดังกล่าวจากแหล่งอื่นแล้ว
2. ข้อมูลการเงินสามารถทำให้เกิดการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ถ้าข้อมูลนั้นมีคุณค่าเพื่อการพยากรณ์คุณค่าเพื่อการยืนยันหรือทั้งสองอย่าง
3. ข้อมูลการเงินมีคุณค่าเพื่อการพยากรณ์ถ้าข้อมูลนั้นสามารถใช้เป็นข้อมูลนำเข้าสู่กระบวนการที่ผู้ใช้ใช้ในการพยากรณ์ผลลัพธ์ในอนาคต ข้อมูลการเงินไม่จำเป็นต้องเป็นค่าพยากรณ์หรือค่าคาดการณ์จึงจะถือว่ามีคุณค่าเพื่อการพยากรณ์ผู้ใช้ใช้ข้อมูลการเงินที่มีคุณค่าเพื่อการพยากรณ์ในการได้มาซึ่งค่าพยากรณ์ของตนเอง
4. ข้อมูลการเงินมีคุณค่าเพื่อการยืนยัน ถ้าข้อมูลนั้นให้ข้อมูลป้อนกลับเกี่ยวกับ (ยืนยันหรือเปลี่ยนแปลง) การประเมินก่อนหน้า

5. คุณค่าเพื่อการพยากรณ์และคุณค่าเพื่อการยืนยันของข้อมูลการเงินมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันข้อมูลที่มีคุณค่าเพื่อการพยากรณ์มักจะมีคุณค่าเพื่อการยืนยันด้วย เช่น ข้อมูลรายได้สำหรับปีปัจจุบันซึ่งสามารถใช้เป็นเกณฑ์สำหรับการพยากรณ์รายได้ในปีต่อไป สามารถเปรียบเทียบกับข้อมูลรายได้สำหรับปีปัจจุบันที่ได้พยากรณ์ไว้ในปีก่อนๆ ด้วย ผลของการเปรียบเทียบดังกล่าวสามารถช่วยให้ผู้ใช้แก้ไขและปรับปรุงกระบวนการต่างๆ ที่เคยใช้ในการได้มาซึ่งค่าพยากรณ์ก่อนหน้า

ข้อมูลมีสาระสำคัญ หากการละเว้นการแสดงผล การแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริง หรือการแสดงผลแบบไม่ชัดเจนนั้น สามารถคาดได้อย่างสมเหตุสมผลว่ามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจบนข้อมูลของงบการเงินของผู้ใช้หลักของงบการเงินเพื่อวัตถุประสงค์ทั่วไป ซึ่งให้ข้อมูลการเงินเกี่ยวกับกิจการที่เสนอรายงาน กล่าวอีกนัยหนึ่ง ความมีสาระสำคัญเป็นแง่มุมหนึ่งของความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจอันมีความจำเพาะกับกิจการที่อิงกับลักษณะหรือขนาดของรายการหรือทั้งสองอย่างซึ่งมีความสัมพันธ์กับข้อมูลนั้นในบริบทของรายงานการเงินของกิจการใดกิจการหนึ่ง ดังนั้น คณะกรรมการฯ ไม่สามารถกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำเชิงปริมาณเพียงเกณฑ์เดียวสำหรับความมีสาระสำคัญหรือไม่สามารถกำหนดไว้ล่วงหน้าได้ว่าจำนวนเงินเท่าใดถือว่ามีสาระสำคัญในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง (ราชกิจจานุเบกษา, 2563)

“ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ” (Relevancy) เป็นหนึ่งในลักษณะเชิงคุณภาพที่สำคัญของข้อมูลทางบัญชีเพื่อการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงิน แม้ว่าข้อหาหรือทางบัญชีเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพของความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจยังคงไม่มีข้อสรุปที่ชัดเจน แบบจำลองทางสถิติที่ถูกอ้างอิงอย่างแพร่หลายในงานวิจัยทางบัญชีเกี่ยวกับเรื่องนี้ได้แก่ แบบจำลองทางสถิติที่นำเสนอโดย Ohlson (1995) ดังนั้น บทความนี้จะนำเสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้แบบจำลองดังกล่าวเพื่อการประเมินคุณภาพของความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของข้อมูลทางบัญชีในประเทศไทย (ประวัฒน์ เบญญาศรีสวัสดิ์, ม.ป.ป.)

หลักเกณฑ์พื้นฐานของการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างราคาหลักทรัพย์และข้อมูลบัญชีที่ Ohlson (1995) นำเสนอมีหลักเกณฑ์มาจากทฤษฎีเกี่ยวกับการวัดมูลค่าราคาหุ้นในทางการเงินที่กำหนดว่า มูลค่าราคาหุ้นเท่ากับเงินปันผลที่จ่ายในอนาคตคิดลดมาเป็นมูลค่าปัจจุบัน

$$P_t = \sum_{i=1}^{\infty} \frac{E_t(d_{t+i})}{(1+r_0)^i} \quad (1)$$



ซึ่ง  $P_t$  = ราคาหลักทรัพย์ ณ เวลาที่  $t$   
 $D_t$  = เงินปันผลที่จ่าย ณ เวลาที่  $t$   
 $R_e$  = Cost of equity

Ohlson (1995) ได้กำหนดเงื่อนไขเพิ่มเติมขึ้นมา เรียกว่า Clean Surplus Relations (CSR) หมายถึง มูลค่าตามบัญชีสุทธิ ณ วันสิ้นงวดที่หักเงินปันผลออกเรียบร้อยแล้ว

$$b_t = b_{t-1} + x_t - d_t \quad (2)$$

ซึ่ง  $x_t$  = กำไรสุทธิ ณ เวลา  $t$   
 $b_t$  = มูลค่าตามบัญชี (Book value) ณ เวลา  $t$   
 และกำหนด Abnormalearnings หรือ Residual Income เท่ากับ

$$\tilde{\chi}_t^a = x_t - (r_e * b_{t-1}) \quad (3)$$

ซึ่ง  $\tilde{\chi}_t^a$  = Residual income ณ เวลาที่  $t$

จากสมการที่ 1 กำหนดได้ว่ามูลค่าหลักทรัพย์หรือ มูลค่าของกิจการ เท่ากับเงินปันผลที่จ่าย ในอนาคตคิดมาเป็น มูลค่าปัจจุบัน มีข้อจำกัดเกิดขึ้น เช่น ไม่มีหลักเกณฑ์ทางบัญชี ที่จะมา กำหนดการจ่ายเงินปันผลของบริษัท บางกิจการไม่มีการ จ่ายเงินปันผล ทำให้ยากต่อการใช้สูตรนี้ในการคำนวณ เป็นต้น ประเด็นสำคัญในทางบัญชีที่ Ohlson (1995) นำเสนอและเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป คือการนำ CSR จากสมการที่ 2 เข้าไปแทนค่าใน สมการที่1หลังจากที่มีการแทนค่าสมการที่ 2 และ 3 ลงในสมการที่1 และปรับรูปแบบสมการใหม่แล้วมูลค่ากิจการหรือมูลค่าราคา หลักทรัพย์ เท่ากับ

$$P_t = b_t + \sum_{i=1}^{\infty} \frac{E_t(\tilde{\chi}_{t+i}^a)}{(1+r_e)^i} \quad (4)$$

ในสมการที่ 4 จะเห็นว่ามี การนำข้อมูลบัญชีไปใช้เพื่อกำหนดมูลค่าของกิจการ แต่ทั้งนี้ ยังคงต้องมีการประมาณการ Abnormal earnings ที่จะเกิดขึ้นในปีถัดไป ซึ่งก็ไม่แตกต่างจาก การประมาณการเงินปันผลที่จะจ่ายในอนาคต ดังนั้น Ohlson (1995) จึงกำหนดคุณสมบัติของ Abnormal earnings ไว้ว่า

$$\tilde{a}_{t+1} = \omega \tilde{a}_t + V_t + \varepsilon_{1,t+1} \quad (5)$$

$$V_{t+1} = \gamma V_t + \varepsilon_{2,t+1} \quad (6)$$

ซึ่ง  $V_t$  = ข้อมูลอื่นที่ไม่ใช่ Abnormal earnings

$\varepsilon$  = ค่าความคลาดเคลื่อน

$\gamma$  and  $\omega$  = ค่าสัมประสิทธิ์ persistence

จากสมการที่ 4 - 6 รวมกันได้ว่า

$$P_t = b + \alpha_1 \tilde{a}_t + \alpha_2 V_t \quad (7)$$

ซึ่ง  $\alpha_1 = \omega / (1 + r_e - \omega)$

$\alpha_2 = (1 + r_e) / (1 + r_e - \omega)(1 + r_e - \gamma)$

จากสมการที่ 7 จะเห็นว่ามูลค่าของกิจการเท่ากับผลรวมของมูลค่าตามบัญชี Abnormal earnings และข้อมูลอื่นๆ ซึ่ง Ohlson (1995) ได้แสดงให้เห็นว่ามูลค่าของกิจการสามารถวัดได้จากข้อมูลบัญชีตามที่แสดงไว้ในสมการที่ 7

$$P_t = \alpha_0 + \alpha_1 b_t + \alpha_2 x_t + \varepsilon_t \quad (8)$$

จากสมการที่ 8 จะเห็นว่าเป็นการศึกษาถึง ความสัมพันธ์ระหว่างราคาหลักทรัพย์กับข้อมูลทางบัญชี (มูลค่าตามบัญชีและกำไรสุทธิ) ซึ่งพิจารณาได้จากค่าของ Explanatory power ( $R^2$ ) หรือค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรทั้งสองขึ้นอยู่กับ วัตถุประสงค์ของผู้วิจัย ซึ่งหากผู้วิจัยต้องการศึกษาเฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าของกิจการกับข้อมูลบัญชีก็สามารถดูจาก Explanatory power แต่หากผู้วิจัยต้องการศึกษาถึงการวัดมูลค่า (Measurement method) ก็สามารถดูจากค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร



## แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน

กลุ่มอุตสาหกรรม คือ กลุ่มของบริษัทที่ทำธุรกิจลักษณะเดียวกัน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนในเข้าถึงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทต่าง ๆ ของธุรกิจในตลาดหุ้น ซึ่งจะช่วยให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลระหว่างกันก่อนการตัดสินใจทำการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ความซับซ้อน คือ ปัญหาที่มีความยุ่งยาก มีหลายเรื่องที่เราเข้าใจยากมีผลกระทบต่อเนื่องกัน เป็นสถานะที่มีความซับซ้อนที่เพิ่มมากขึ้นและมีปัจจัยหลายอย่างเข้ามาเกี่ยวข้องในการตัดสินใจ ส่วนใหญ่มักจะอยู่ในรูปแบบของระบบโครงสร้างขนาดใหญ่ เมื่อเกิดปัญหาจะใช้ระยะเวลาและความเชี่ยวชาญในการแก้ไขปัญหา

กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน คือ กลุ่มธุรกิจที่มีขั้นตอนปฏิบัติทางบัญชี ที่มีความซับซ้อนยุ่งยากและมีความแตกต่างจากขั้นตอนปฏิบัติทางบัญชีในเรื่องปกติทั่วไป เช่น การจัดทำงบการเงินรวมของบริษัทย่อย บริษัทร่วม และกิจการร่วมค้า ซึ่งมีการปฏิบัติ ทางบัญชีเกี่ยวกับการตัดรายการระหว่างกันและกำหนดราคาโอน โดยเฉพาะบริษัทย่อยที่อยู่ในต่างประเทศต้องมีการแปลงค่ารายการหรืองบการเงินให้เป็นสกุลเงินเดียวกับสำนักงานใหญ่ ซึ่งรายการดังกล่าวจะก่อให้เกิดขั้นตอนในการปฏิบัติทางบัญชีที่มีความซับซ้อนส่งผลให้ผู้สอบบัญชีต้องใช้ความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ ปัจจุบันการประกอบธุรกิจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีความหลากหลาย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในกิจกรรมการดำเนินงานและการควบคุมที่ดี ซึ่งต้องมีระบบ การกำกับดูแลกิจการที่ดี (กาญจนา สุขศาลา และอัจฉรา ชนากกลาง, 2562)

### งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

#### เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

กรกนก ครุฑเมือง และคณะ (2562) ศึกษาคุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินและหน้ารายงานผู้สอบบัญชีฉบับภาษาอังกฤษของกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรมที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี 2558-2560 และได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบอ่านง่ายกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ในขณะเดียวกัน รายงานผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีโทนของเนื้อหาในเชิงลบมากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีที่ไม่มีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ดังนั้นหน้ารายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ที่มีวรรคเรื่อง

สำคัญในการตรวจสอบจึงมีคุณค่าด้านการสื่อสารมากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีแบบเดิมที่ไม่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

ปภาณัช เดชจรัสศรี และคณะ (2562) ศึกษาคุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัท ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มเทคโนโลยีที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์รวบรวมจากหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีและงบการเงินของกิจการในช่วงปี พ.ศ.2558-2560 รวม 239 ข้อมูล การวิเคราะห์คุณค่าด้านการสื่อสารพิจารณาจากความสามารถในการอ่านและลักษณะของเนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า รายงานของผู้สอบบัญชีรูปแบบใหม่ภายใต้มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 700 และรหัส 701 ที่มีการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบอ่านง่ายกว่าและมีลักษณะของเนื้อหาเป็นเชิงลบมากกว่ารายงานของผู้สอบบัญชีที่ไม่มีการนำเสนอเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

ปาวินี สุดใจ (2561) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญจากการสอบบัญชีกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100 ประจำปี พ.ศ.2560 โดยศึกษาข้อมูลจากรายงานทางการเงินสำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2560 โดยรวบรวมข้อมูลรายงานทางการเงิน ได้แก่ งบการเงินรวม และรายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสำนักงานสอบบัญชี และค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีจากรายงานประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปีของบริษัทกลุ่มตัวอย่างใช้ในการศึกษาที่มีข้อมูลครบถ้วน จำนวนทั้งสิ้น 80 บริษัท เพื่อทำการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร จากการศึกษา ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างจำนวนเรื่องสำคัญจากการสอบบัญชีกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชี ซึ่งจำนวนเรื่องสำคัญจากการสอบบัญชีอาจจะไม่ใช่ตัวบ่งชี้ความเสี่ยงของกิจการ นอกจากนี้พบว่า ขนาดของกิจการ และอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมมีความสัมพันธ์กับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ขนาดของกิจการและความเสี่ยงในการดำเนินงานของกิจการที่มากขึ้นมีผลต่อการพิจารณาค่าธรรมเนียมสอบบัญชีที่สูงขึ้นและมีผลต่อการกำหนดค่าธรรมเนียมการตรวจสอบบัญชี

พรรณนิภา มีชำนาญ (2561) ศึกษาคุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินและหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีฉบับภาษาอังกฤษของกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2558-2560 ตัวแปรตามในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คุณค่าด้านการสื่อสาร (Communication Value) โดยแบ่งเป็น 2 องค์ประกอบ คือ ความสามารถในการอ่าน (Readability) และโทนของเนื้อหา (Tone) และตัวแปรอิสระ ได้แก่ รายงานผู้สอบบัญชีที่มีการเพิ่มวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ จากการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ พบว่า การเพิ่มวรรค

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ในรายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ ทำให้รายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่อ่านง่ายขึ้น และโทนของเนื้อหาเป็นเชิงลบมากกว่ารายงานผู้สอบบัญชีแบบเก่า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องที่มีความเสี่ยงสูงในการแสดงข้อมูลที่ขัดต่อข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ จึงทำให้โทนของเนื้อหาเป็นเชิงลบซึ่งถือเป็นการสื่อสารที่ตรงตามเนื้อหาและเจตนาของผู้สอบบัญชีซึ่งจะทำให้ผู้ใช้งบการเงิน สามารถเข้าใจในสิ่งที่ผู้สอบบัญชีต้องการสื่อสารได้ดียิ่งขึ้น อีกทั้งยังทำให้ผู้สอบบัญชีต้องใส่ใจเรื่องที่ต้องสื่อสารในหน้ารายงานผู้สอบบัญชีมากขึ้น ซึ่งจะทำให้สะท้อนคุณภาพของงานตรวจสอบได้ดีกว่ารายงานผู้สอบบัญชีแบบเก่าที่ไม่มีการเพิ่มวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) หน่วยงานกำกับดูแลจึงควรส่งเสริมให้มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ในรายงานผู้สอบบัญชีต่อไป เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้สอบบัญชีสามารถสื่อสารและความคิดเห็นได้อย่างอิสระต่อผู้ใช้งบการเงินในรูปแบบที่ผู้สอบบัญชีต้องการ เพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าด้านการสื่อสารให้ดียิ่งขึ้นและพบว่า รายงานของผู้สอบบัญชีที่มีวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบปีแรกกับปีหลังมีคุณค่าด้านการสื่อสารไม่แตกต่างกัน

วชิระ บุนยเนตร และแววดาว พรหมเสน (2562) ศึกษาเพื่อสืบค้นว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงาน การสอบบัญชีแบบใหม่ให้ข้อมูลที่มีคุณค่าแก่นักลงทุนหรือไม่ การศึกษาใช้ราคาหุ้นในการวัดการตอบสนองของนักลงทุนเมื่อมีข้อมูลใหม่เข้ามาในตลาดหลักทรัพย์ (เรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานผู้สอบบัญชี) ราคาหุ้นประกอบด้วย 3 ระยะเวลาคือ ราคาหุ้นถัวเฉลี่ยก่อนวันที่ในรายงานการสอบบัญชี 7 วัน ณ วันที่ในรายงานผู้สอบบัญชี และราคาหุ้นถัวเฉลี่ยหลังวันที่ในรายงานการสอบบัญชี 7 วัน ผลการศึกษาพบว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานการสอบบัญชีให้ข้อมูลที่ เป็นประโยชน์เพียงเล็กน้อยแก่นักลงทุน อย่างไรก็ตาม อัตราส่วนทางการเงินมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับราคาหุ้นในเชิงบวกโดยเฉพาะอย่างยิ่งกำไรต่อหุ้นการศึกษาครั้งนี้ยังพบอีกว่าเรื่องสำคัญมีการตรวจสอบในรายงานการสอบบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการตั้งค่าเพื่อสำรองหนี้สงสัยจะสูญมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญเชิงบวกกับราคาหุ้น

ศิลปพร ศรีจันเพชร (2560) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” ในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่และข้อมูลในงบการเงินกับการตอบสนองของนักลงทุน การศึกษาใช้ข้อมูลงบการเงินรายปีของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยเก็บข้อมูลกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน กำไรสุทธิ สินทรัพย์รวม ระดับการก่อหนี้ ราคาซื้อขายตราสารทุน และอัตราผลตอบแทนต่อสินทรัพย์ โดยรวบรวมข้อมูลตั้งแต่ปี พ.ศ. 2558 จนถึงปี พ.ศ. 2559 โดยจะใช้ข้อมูลของปี พ.ศ. 2559 เป็นเกณฑ์หลักในการทดสอบสมมติฐาน เนื่องจากในปีดังกล่าวเป็นปีแรกที่หน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ มีการกล่าวถึงเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ผลการศึกษาพบว่าข้อมูล “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” ในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ มี

ความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตอบสนองของตลาดด้านปริมาณอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตอบสนองของตลาดด้านราคาอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนข้อมูลผลการดำเนินงานในงบการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตอบสนองของตลาดด้านราคาอย่างมีนัยสำคัญ

สิทธิชัย ลิมาพร และคณะ (2562) ศึกษาลักษณะการเปิดเผยข้อมูลหัวข้อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีและทดสอบความแตกต่างของระดับการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญจากการตรวจสอบในรูปแบบรายงานการสอบบัญชีแบบเดิม ปี พ.ศ.2557-2558 กับรูปแบบใหม่ในหัวข้อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ปี พ.ศ.2559-2560 รวมถึงทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยในหัวข้อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและราคาตลาดหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ.2559-2560 กลุ่มตัวอย่าง คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย 57 บริษัทที่อยู่กลุ่ม SET 100 ตลอดระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ปี 2557-2556 สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า จำนวนเรื่องที่เปิดเผยในรูปแบบรายงานของผู้สอบบัญชีทั้งสองแบบ มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 รูปแบบเดิมเปิดเผยจำนวน 0.49 เรื่องต่อปี รูปแบบใหม่เปิดเผยจำนวน 2.25 เรื่องต่อปี และพบว่าจำนวนเรื่องที่เปิดเผยข้อมูลในหัวข้อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) มีความสัมพันธ์กับราคาตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทกลุ่ม SET 100 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

สุนิย์รัตน์ วุฒิจินดานนท์ และปัญญา อิศระวรวาณิช (2562) เพื่อเปรียบเทียบรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาตในสองปีแรกที่รูปแบบการรายงานเปลี่ยนไป และศึกษาการสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ สำหรับกลุ่มตัวอย่างในประเทศไทย ผลการศึกษาพบว่า สามลำดับแรกของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ในรายงานของผู้สอบบัญชีทั้งสองปีเป็นเรื่องการรับรู้รายได้ การต่อค่าของสินทรัพย์ และการแสดงมูลค่าสินค้าคงเหลือ ตามลำดับ การรายงานของผู้สอบบัญชีในปีแรกและปีที่สองไม่แตกต่างกัน ทั้งในเรื่องของจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและเนื้อหาในเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ แต่เมื่อจำแนกตามอุตสาหกรรม ทั้งจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ และจำนวนหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีพบว่าแตกต่างกันระหว่างอุตสาหกรรม โดยกลุ่มเทคโนโลยีมีจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ และจำนวนหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีโดยเฉลี่ยมากที่สุด นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังพบว่า รายงานของผู้สอบบัญชีในประเทศไทยในปีแรกสอดคล้องกับตัวอย่างในประเทศมาเลเซีย แต่แตกต่างจากประเทศสหราชอาณาจักร รายงานของผู้สอบบัญชีในกลุ่ม Big 4 มีจำนวนหน้ารายงาน จำนวนเรื่องในเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ และสัดส่วนการใช้ตารางในการนำเสนอวรรคเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมากกว่ารายงานของผู้สอบบัญชีในสำนักงานสอบบัญชีอื่น



เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และคณะ (2562) ศึกษาความสัมพันธ์ของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับผลการดำเนินงาน จำนวนวันในการออกรายงาน ค่าสอบบัญชี และระดับการจัดการกำไรของบริษัท และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับคุณลักษณะของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงลบกับผลการดำเนินงานและมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับค่าสอบบัญชี ระยะเวลาการออกรายงานของผู้สอบบัญชี และระดับของการจัดการกำไรของบริษัท ส่วนผลการวิจัยด้านคุณลักษณะของบริษัท พบว่าสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่มีความสัมพันธ์เชิงลบกับจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ในขณะที่จำนวนหน้ารายงานผู้สอบบัญชีและภาวะผลขาดทุนของบริษัทมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ ทั้งนี้ ผลการวิจัยดังกล่าวอาจมีความแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

### เรื่องเกี่ยวกับการตัดสินใจ

ชนากานต์ มงคลพร (2558) ศึกษาคุณค่าของข้อมูลทางบัญชีที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ โดยเปรียบเทียบก่อนและหลังการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) โดยศึกษาถึงผลกระทบที่มีต่อองค์ประกอบของงบการเงิน ผลกระทบที่มีต่ออัตราส่วนทางการเงินและผลกระทบที่มีต่ออัตราส่วนระหว่างมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตามราคาตลาด ผลการศึกษาปรากฏว่าสำหรับในภาพรวมของบริษัทที่อยู่ในดัชนี SET 100 นั้นการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) มาปรับใช้มีผลต่อองค์ประกอบของงบการเงินในภาพรวม แต่หากทดสอบรายอุตสาหกรรมพบว่า มีผลต่ออัตราส่วนทางการเงินบางประเภทในบางอุตสาหกรรม นอกจากนี้ยังพบว่าการนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) มาปรับใช้ มีผลต่ออัตราส่วนระหว่างมูลค่าตามบัญชีและมูลค่าตามราคาตลาด ดังนั้น จึงสามารถสรุปได้ว่า การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IFRS) มาปรับใช้มีผลต่อคุณค่าของข้อมูลทางบัญชีเพื่อการตัดสินใจ

ชิตชญา จันทเพ็ชร (2559) ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับมูลค่าของกิจการ : กรณีศึกษาบริษัทที่ผลตอบแทนแก่พนักงานตามโครงการให้สิทธิที่จะซื้อหุ้นในราคาที่กำหนด (Employee Stock Option Plan : ESOP) โดยเก็บข้อมูลของบริษัทที่ทำการประกาศเสนอขายหลักทรัพย์ให้แก่กรรมการ/ พนักงานตั้งแต่ปี 2553-2557 ทั้งสิ้น จำนวน 81 ตัวอย่าง ข้อมูลที่ได้มาจากงบการเงินของบริษัทที่มีการประกาศต่อสาธารณะในช่วงเวลาดังกล่าวโดยใช้แบบจำลองทางสถิติที่นำเสนอโดย Ohlson (1995) ในการหามูลค่าของกิจการ วิธีการศึกษาใช้วิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบค่าความสัมพันธ์ ณ ระดับนัยสำคัญ .05 โดยผลการศึกษาพบว่า กิจการที่มีการให้ผลตอบแทนแก่พนักงานตามโครงการให้สิทธิที่จะซื้อหุ้นในราคาที่กำหนดสูงกว่าราคาตามมูลค่าจะมีความสัมพันธ์กับราคาหุ้น ณ วันประกาศกำไร

ตามแบบจำลองทางสถิติของ Ohlson (1995) ซึ่งเป็นคุณค่าส่วนเพิ่มสำหรับนักลงทุนที่จะนำไปใช้ในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจต่อไปจากผลงานวิจัย พบความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าส่วนเพิ่มสำหรับนักลงทุนสัมพันธ์กับมูลค่าของกิจการ นั้นหมายความว่าข้อมูลทางบัญชีส่งผลต่อมูลค่าของกิจการ

ฐิติรัตน์ ดิษฐานพงศ์ และพัทธนันท์ เพชรเชิดชู (2559) ศึกษาคุณลักษณะของข้อมูลทางบัญชีเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ (Value Relevance) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยหลังปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 7 กลุ่มอุตสาหกรรมรวม 346 บริษัท โดยทำการศึกษาดังแต่ปี พ.ศ. 2554 – พ.ศ. 2558 ตัวแปรอิสระที่ใช้ในการศึกษานี้ ได้แก่ มูลค่าหุ้นตามบัญชี และอัตรากำไรต่อหุ้น และตัวแปรตามได้แก่ มูลค่าราคาตลาดต่อหุ้นสามัญ วิธีทางสถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ และการวิเคราะห์ความแปรปรวน โดยทำการทดสอบสมมติฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ผลจากการศึกษาพบว่า หลังปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ คุณลักษณะของข้อมูลทางบัญชีเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ (Value Relevance) ในบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ในกลุ่มดัชนี SET 100 Index และ ไม่ใช่กลุ่มดัชนี SET 100 Index ไม่แตกต่างกัน แต่ผลการวิจัยกลับพบว่า คุณลักษณะของข้อมูลทางบัญชีเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ (Value Relevance) ที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่แตกต่าง และปี การเงินมีความแตกต่างกัน

ณัฐนันท์ บัวสาย (2558) ศึกษาความมีคุณค่าของข้อมูลของตัววัดผลการดำเนินงานทางการเงินทางบัญชีว่าตัววัดผลใดให้ข้อมูลที่มีคุณค่ามากที่สุดในแต่ละกลุ่มอุตสาหกรรม และศึกษาความมีคุณค่าเชิงเปรียบเทียบและความมีคุณค่าส่วนเพิ่มของตัววัดผลการดำเนินงานในภาพรวมทั้งตลาด เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ลงทุนในการเลือกใช้ข้อมูลทางการเงินที่เหมาะสมและมีคุณค่าในการวิเคราะห์หลักทรัพย์ที่จะตัดสินใจเลือกลงทุน โดยศึกษาบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548-2557 จำนวน 289 บริษัท ผลการศึกษาในภาพรวมทั้งตลาดพบว่า กำไรก่อนหักภาษี (IBTAX) และกำไรสุทธิ (NI) เป็นตัววัดผลการดำเนินงานที่มีความมีคุณค่าเชิงเปรียบเทียบ และรายได้จากการขายหรือการให้บริการ (SALES) กำไรก่อนหักดอกเบี้ย ภาษี ค่าเสื่อมราคา และค่าตัดจำหน่าย (EBITDA) และกำไรสุทธิ (NI) เป็นตัววัดผลการดำเนินงานที่มีความมีคุณค่าส่วนเพิ่ม โดยข้อมูลกำไรสุทธิ (NI) เป็นตัววัดผลการดำเนินงานที่มีความมีคุณค่าทั้งในเชิงเปรียบเทียบและให้คุณค่าส่วนเพิ่มมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ผู้ลงทุนควรพิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของบริษัทที่สนใจกับบริษัทอื่นในกลุ่มอุตสาหกรรมเดียวกัน เนื่องจากแต่ละอุตสาหกรรมมีตัววัดผลการดำเนินงานที่มีความมีคุณค่าของข้อมูลมากที่สุดแตกต่างกัน และควรพิจารณาปัจจัยอื่น ๆ ประกอบการตัดสินใจลงทุนด้วย ซึ่งการเลือกใช้ข้อมูลได้อย่างเหมาะสมจะช่วยให้การตัดสินใจมีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น

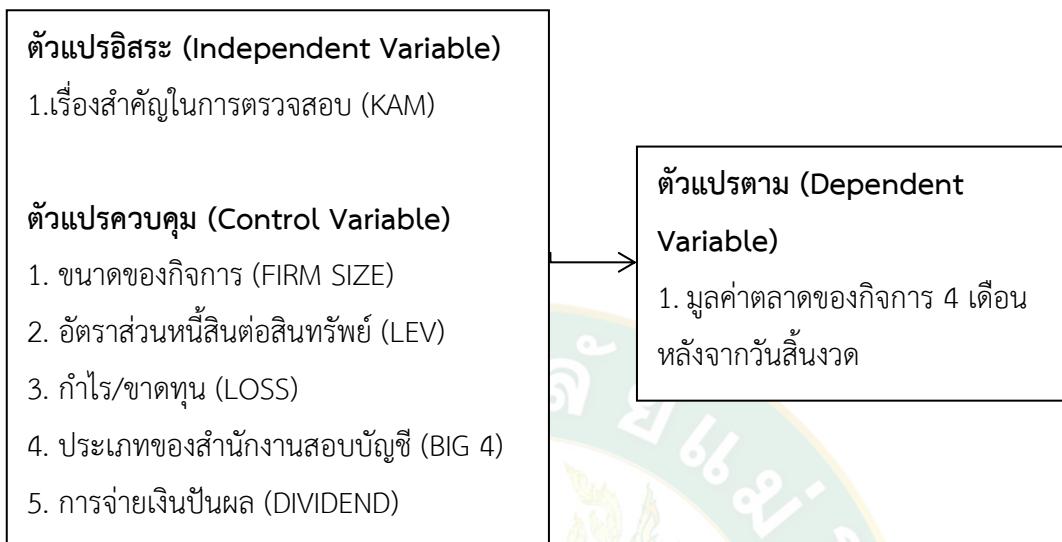
พิมลวรรณ ชยพรกุล และเอมอร ใจเก่งกิจ (2561) ศึกษาว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุนหรือไม่ ตัวอย่างที่ใช้สำหรับงานวิจัยนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ลอนดอนในช่วงปี ค.ศ. 2011 ถึง 2015 ผลการวิจัยพบว่าการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมซึ่งเป็นข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงินมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดของบริษัท สามารถอนุมานได้ว่านอกจากข้อมูลทางการเงินแล้ว นักลงทุนให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ไม่ใช่ข้อมูลทางการเงิน อย่างเช่น ข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรด้วย

### เรื่องอุตสาหกรรมซับซ้อนและไม่ซับซ้อน

กาญจนา สุขศาลา และอัจฉรา ชนากลาง (2562) การวิจัยนี้ได้นำเสนอหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แตกต่างจากงานวิจัยในอดีตโดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมที่ตรวจสอบ และคุณภาพงานสอบบัญชี จากการเก็บรวบรวมข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แห่งประเทศไทย จำนวน 549 บริษัท สำหรับปี 2560 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาของกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อน พบว่าความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรม ที่ตรวจสอบมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพงานสอบบัญชี แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มตัวอย่างบริษัท จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีความซับซ้อน ผลการวิจัยพบว่าความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมที่ตรวจสอบไม่มีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพงานสอบบัญชี งานวิจัยชี้ให้เห็นว่า ค่าสอบบัญชีที่แต่ละสำนักงานให้บริการสอบบัญชีกับบริษัทจดทะเบียนมีจำนวนเงินค่อนข้างสูง ทำให้สำนักงานสอบบัญชีมีสัดส่วนในตลาดการสอบบัญชีที่สูง แต่ผู้สอบบัญชีในประเทศไทย อาจไม่ได้มีความเชี่ยวชาญในงานสอบบัญชีอย่างแท้จริง เพราะความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรม



### กรอบแนวคิดในการวิจัย



### สมมติฐานการวิจัย

#### เรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

งานในอดีตพบว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตอบสนองของตลาดด้านปริมาณอย่างมีนัยสำคัญ (ศิลาพร ศรีจันเพชร, 2560) ซึ่งสอดคล้องกับ วชิระ บุญเนตร และแววดาว พรหมเสน (2562) ซึ่งพบว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานการสอบบัญชีให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์เพียงเล็กน้อยแก่นักลงทุน อย่างไรก็ตามงานวิจัยนี้พบว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบเกี่ยวกับการตั้งค่าเผื่อสำรองหนี้สงสัยจะสูญ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับราคาหุ้นเชิงบวก จึงนำมาสู่สมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 เรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดของกิจการ

#### เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมซับซ้อนและไม่ซับซ้อนกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

จากงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อน พบว่าความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมที่ตรวจสอบมีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพงานสอบบัญชี อย่างไรก็ตามกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนพบว่าความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมที่ตรวจสอบไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพงานสอบบัญชี (กาญจนา สุขศาลา และอัจฉรา ชนากลาง, 2562) ทั้งนี้ยังไม่พบงานวิจัยในอดีตที่ศึกษาถึงเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมซับซ้อนและไม่ซับซ้อนกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ จึงตั้งสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานที่ 2 เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมซับซ้อนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดของกิจการ

### แบบจำลองมูลค่า

งานวิจัยนี้ใช้แบบจำลอง Ohlson (1995) เพื่อหาความสัมพันธ์ของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีสมมติฐาน 2 ข้อ คือ (1) เรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดของกิจการ (2) คือ เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมซับซ้อนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดของกิจการ โดยแบบจำลองนี้แสดงให้เห็นว่ามูลค่าตลาดของกิจการ (ราคาหุ้น) ถูกกำหนดโดยมูลค่าตามบัญชี Abnormal earnings และ ข้อมูลอื่นๆ ซึ่ง Ohlson (1995) ได้แสดงให้เห็นว่ามูลค่าของกิจการสามารถวัดได้จากข้อมูลบัญชีที่มีผลต่อมูลค่าตลาดของกิจการ โดยทั่วไปแล้วแบบจำลองของ Ohlson จะใช้เพื่อลดทอนผลกระทบของข้อมูลทางการบัญชีอื่นๆ ที่มีผลต่อมูลค่าตลาดของบริษัท (ราคาหุ้น) ด้วย (พิมลวรรณ ชยพรกุล และเอมอร ใจเก่งกิจ, 2561)

แบบจำลองทางทฤษฎีของ Ohlson (1995) มีดังต่อไปนี้:

$$P_t = \beta_0 + \beta_1 BV_t + \beta_2 E_t + \beta_3 (\text{Other information}) + e_t$$

โดยที่

$P_t$  = มูลค่าตลาดหรือราคาตลาด ณ วันที่ t

$BV_t$  = มูลค่าตามบัญชี ณ วันที่ t

$E_t$  = กำไร (กำไรสุทธิ) สำหรับงวด (-1,1)

Other information = ข้อมูลอื่น ๆ ซึ่งมีผลต่อมูลค่าตลาด

$e_t$  = error term

### บทที่ 3

#### ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เพื่อความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อน กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีรายละเอียดและขั้นตอนต่าง ๆ ในการศึกษา ดังนี้

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรของงานวิจัยนี้คือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มีทั้งสิ้น 827 บริษัท (ข้อมูล ณ วันที่ 12 กันยายน 2564) โดยกลุ่มตัวอย่างคือ บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี 2562 ซึ่งแบ่งเป็น 8 อุตสาหกรรม ประกอบด้วย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมทรัพยากร อุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน อุตสาหกรรมเทคโนโลยี อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และ อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคโดยไม่รวมบริษัทที่เข้าข่ายถูกเพิกถอนแต่กำลังอยู่ระหว่างฟื้นฟูกิจการและบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน รวมมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 372 บริษัท ดังนี้

#### ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

คำอธิบาย	จำนวน (บริษัท)
บริษัทที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562	827
หัก บริษัทจดทะเบียนที่อยู่ระหว่างฟื้นฟูการดำเนินงาน	5
หัก บริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน	450
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	<u>372</u>

ตารางที่ 2 แสดงกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่มีความซับซ้อน พบว่ากลุ่มตัวอย่างของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนมีจำนวนทั้งหมด 286 บริษัท โดยกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีจำนวนบริษัทมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมบริการมีจำนวน 80 บริษัท รองลงมา คือ อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างมีจำนวน 78 บริษัท อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมมีจำนวน 39 บริษัท อุตสาหกรรมทรัพยากรมีจำนวน 35 บริษัท อุตสาหกรรมธุรกิจการเงินมีจำนวน 34 บริษัท

อุตสาหกรรมเทคโนโลยีมีจำนวน 20 บริษัท ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อนมีจำนวนทั้งหมด 86 บริษัท คือ อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรมมีจำนวน 64 บริษัท และอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคมีจำนวน 22 บริษัท ตามลำดับ

ตารางที่ 2 บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่มีความซับซ้อน

อุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน (Complex Industry)	จำนวน บริษัท	อุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อน (Non-Complex Industry)	จำนวน บริษัท
ธุรกิจการเกษตร	8	อาหารและเครื่องดื่ม	31
ธุรกิจการเงิน (ธนาคาร)	2	สินค้าอุปโภคบริโภค (แพชั่น)	10
ธุรกิจการเงิน (เงินทุนและ หลักทรัพย์)	24	ของใช้ในครัวเรือนและสำนักงาน	6
ประกันภัยและประกันชีวิต	8	วัสดุอุตสาหกรรมและเครื่องจักร	12
การขนส่ง (ยานยนต์)	11	บรรจุภัณฑ์	13
ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์	13	เหล็ก	15
วัสดุก่อสร้าง	14	สื่อและสิ่งพิมพ์	20
พัฒนาอสังหาริมทรัพย์	45	การท่องเที่ยวและสันทนาการ	9
บริการรับเหมาก่อสร้าง	19	ชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์	4
พลังงานและสาธารณูปโภค	34	ของใช้ส่วนตัวและเวชภัณฑ์	6
เหมืองแร่	1		
พาณิชย์	18		
การแพทย์	16		
บริการเฉพาะกิจ	4		
ขนส่งและโลจิสติกส์	13		
เทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร	16		
<b>รวม</b>	<b>246</b>	<b>รวม</b>	<b>126</b>

## การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ บริษัทที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี พ.ศ. 2562 เป็นข้อมูลแบบทฤษฎีภูมิ ซึ่งได้แก่ งบการเงิน รายงานของผู้สอบบัญชีประจำปี การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานผู้สอบบัญชีปี พ.ศ.2562 ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

## การวัดค่าตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาในครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ตัวแปรตาม และตัวแปรควบคุม ดังนี้

**ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)** ประกอบด้วย

1. เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชี จำนวนเรื่องต่าง ๆ ที่มีนัยสำคัญที่สุดในการตรวจสอบของงวดปัจจุบัน
2. ความซับซ้อนของอุตสาหกรรม ประเภทอุตสาหกรรมที่แบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรมที่ซับซ้อนและกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่ซับซ้อนของบริษัทที่จดทะเบียนอยู่ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

**ตัวแปรตาม (Dependent Variable)** มูลค่าตลาด 4 เดือนหลังจากสิ้นปี มูลค่าหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ของบริษัท 4 เดือนหลังจากสิ้นปี สามารถคำนวณได้โดยนำเอาจำนวนหุ้นสามัญที่ออกจำหน่ายแล้วคูณด้วยราคาของหุ้นปัจจุบัน

**ตัวแปรควบคุม (Control Variable)** ประกอบด้วย

1. ขนาดของบริษัท (FIRM SIZE) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์มีขนาดบริษัทที่แตกต่างกันทำให้รายการทางบัญชีมีลักษณะที่แตกต่างกัน บริษัทที่มีขนาดใหญ่มีรายการทางบัญชีมากต้องใช้ระยะเวลาและขอบเขตในการตรวจสอบที่มากกว่าบริษัทที่มีขนาดเล็ก ขนาดของบริษัทวัดโดยใช้ลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมเป็นตัวแทนของบริษัท (เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และคณะ, 2562)

2. อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (LEV) เป็นอัตราส่วนที่แสดงการเปรียบเทียบว่ากิจการมีหนี้สินเป็นกี่เท่าของสินทรัพย์รวม ถ้าอัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมต่ำ แสดงว่ากิจการมีโครงสร้างหนี้รวมเมื่อเทียบกับสินทรัพย์รวมแล้วต่ำ ซึ่งจะเกิดผลดีเนื่องจากทำให้กิจการมีภาระในการชำระคืนหนี้สินน้อยและมีโอกาสกู้ยืมหนี้สินครั้งต่อไปได้มาก ตรงกันข้ามถ้าอัตราส่วนหนี้สินต่อ



สินทรัพย์รวมสูง แสดงว่ากิจการมีโครงสร้างหนี้สินรวมเมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์รวมแล้วสูง จะเกิดผลเสียเนื่องจากทำให้กิจการมีภาระในการชำระคืนหนี้สินมาก และมีโอกาสจะกู้ยืมหนี้สินครั้งต่อไปได้น้อย (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2560)

3. บริษัทที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน (LOSS) ผลขาดทุนจากการดำเนินงานของบริษัท วัดจากอัตรากำไรสุทธิของบริษัทซึ่งบ่งบอกถึงประสิทธิภาพในการดำเนินการของบริษัท (เกรียงไกร บุญเลิศอุทัย และคณะ, 2562)

4. ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (BIG 4) เป็นสำนักงานบัญชีที่มีขนาดใหญ่ ประกอบด้วยธุรกิจด้านการตรวจสอบบัญชี บริการให้ความเชื่อมั่น ภาษีอากร การบริหารจัดการ ที่ปรึกษาทางธุรกิจ คณิตศาสตร์ประกันภัย บริการด้านการเงิน และบริการด้านกฎหมาย ซึ่งกลุ่มบริษัททั้งสี่แห่งนี้เป็นผู้ให้บริการตรวจสอบบัญชีแก่บริษัทมหาชนจำกัด (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2563) และบริษัทจำกัดจำนวนมากมาย ประกอบด้วย ดีลอยท์ ทูช ไร้มัทส์ ซายยส์ สอบบัญชี, ไพรซ์วอเตอร์เฮาส์ คูเปอร์ส เอบีเอส, สำนักงาน อีวาย, เคพีเอ็มจี ภูมิไชย สอบบัญชี โดยหากเป็น BIG 4 ให้มีค่าเท่ากับ 1 และให้มีค่าเท่ากับ 0 หากเป็นอย่างอื่น (ปาวีณี สุดใจ, 2561)

5. การจ่ายเงินปันผลของบริษัท (DIVIDEND) บริษัทสามารถใช้การจ่ายเงินปันผลเป็นสัญญาณของความสามารถของบริษัทในการสร้างกระแสเงินสดที่จะแจกจ่ายเงินสดส่วนเกินให้กับผู้ถือหุ้น ซึ่งการจ่ายเงินปันผลเกี่ยวข้องกับมูลค่าตลาด (พิมพ์วรรณ ชยพรกุล และอมอร ใจเก่งกิจ, 2561) วัดโดยบริษัทจ่ายเงินปันผลให้มีค่าเท่ากับ 1 และให้มีค่าเท่ากับ 0 หากเป็นอย่างอื่น

6. กลุ่มอุตสาหกรรม (INDUSTRY) กลุ่มประเภทอุตสาหกรรมที่ประกอบธุรกิจในลักษณะเดียวกันหรือใกล้เคียงกันแบ่งประเภทของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เพื่อให้นักลงทุนได้เข้าถึงและทำความเข้าใจเกี่ยวกับประเภทต่าง ๆ ของธุรกิจในตลาดหุ้น ซึ่งทำให้สามารถเปรียบเทียบข้อมูลก่อนการตัดสินใจทำการลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงกำหนดให้เป็นตัวแปรควบคุมโดยหากเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่ตลาดหลักทรัพย์ได้จัดประเภทไว้ให้มีค่าเท่ากับ 1 และให้มีค่าเท่ากับ 0 หากเป็นอย่างอื่น

### สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่นำมาทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window ในการวิเคราะห์สถิติ ดังนี้

1. วิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) นำมาวิเคราะห์เพื่ออธิบายข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. วิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เพื่อหาว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (Key Audit Matter) มีผลกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ (Value Relevance) ตามตัวแบบจำลองของ Ohlson (1995) และเพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1 ใช้สมการ ดังนี้

$$MV_{it+4} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 E_{it} + \beta_3 KAM + \beta_4 FIRMSIZE + \beta_5 LEV + \beta_6 LOSS + \beta_7 BIG\ 4 + \beta_8 DIV + \beta_9 IND + e$$

$MV_{it+4}$	= มูลค่าตลาดสี่เดือนหลังจากสิ้นปี t ของบริษัท i
$BV_{it}$	= มูลค่าตามบัญชีของบริษัท i ณ สิ้นปี t
$E_{it}$	= กำไรสุทธิของบริษัท i ของปี t
$KAM_{it}$	= จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ถูกกล่าวถึงในงบการเงินของบริษัท i ในปี t
$FIRMSIZE_{it}$	= ขนาดของบริษัทวัดโดยใช้ลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมเป็นตัวแทนของบริษัท i ในปี t
$LEV_{it}$	= อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท i ในปี t
$LOSS$	= บริษัทที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน หากบริษัทมีผลขาดทุน ค่าเป็น 1 หากไม่ใช่มีค่าเป็น 0
$BIG\ 4$	= ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี หากเป็นสำนักงานสอบบัญชี มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่ มีค่าเป็น 0
$DIV$	= การจ่ายเงินปันผลของบริษัท หากบริษัทจ่ายเงินปันผล มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่ มีค่าเป็น 0
$IND$	= บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แบ่งตามกลุ่มอุตสาหกรรมที่ตลาดหลักทรัพย์ได้จัดประเภทไว้ 8 กลุ่ม ประกอบด้วย
$AGR$	= ตัวแปรหุ่น หากอยู่ในกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่มีค่าเป็น 0
$Consume$	= ตัวแปรหุ่น หากอยู่ในกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่มีค่าเป็น 0
$Fin$	= ตัวแปรหุ่น หากอยู่ในกลุ่มธุรกิจการเงิน มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่มีค่าเป็น 0



Industry	= ตัวแปรหุ่น หากอยู่ในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่ มีค่าเป็น 0
Property	= ตัวแปรหุ่น หากอยู่ในกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่ มีค่าเป็น 0
Resource	= ตัวแปรหุ่น หากอยู่ในกลุ่มทรัพยากร มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่ มีค่าเป็น 0
Service	= ตัวแปรหุ่น หากอยู่ในกลุ่มบริการ มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่ มีค่าเป็น 0
Techno	= ตัวแปรหุ่น หากอยู่ในกลุ่มเทคโนโลยี มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่ มีค่าเป็น 0
e	= error term

เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2 ใช้สมการ ดังนี้

$$MV_{it+4} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 E_{it} + \beta_3 KAM + \beta_4 INDCOM + \beta_5 KAM * INDCOM + \beta_6 FIRMSIZE + \beta_7 LEV + \beta_8 LOSS + \beta_9 BIG 4 + \beta_{10} DIV + e$$

$MV_{it+4}$	= มูลค่าตลาดสี่เดือนหลังจากสิ้นปี t ของบริษัท i
$BV_{it}$	= มูลค่าตามบัญชีของบริษัท i ณ สิ้นปี t
$E_{it}$	= กำไรสุทธิของบริษัท i ของปี t
$KAM_{it}$	= จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ถูกกล่าวถึงในงบการเงินของบริษัท i ในปี t
$INDCOM$	= ความซับซ้อนของอุตสาหกรรม หากเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนให้มีค่าเท่ากับ 1 หากไม่ใช่เท่ากับ 0
$FIRMSIZE_{it}$	= ขนาดของบริษัทวัดโดยใช้ลอการิทึมธรรมชาติของสินทรัพย์รวมเป็นตัวแทนของบริษัท i ในปี t
$LEV_{it}$	= อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวมของบริษัท i ในปี t
$LOSS$	= บริษัทที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน หากบริษัทมีผลขาดทุนให้มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่เป็น 0
$BIG 4$	= ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี หากเป็นสำนักงานสอบบัญชี มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่ มีค่าเป็น 0
$DIV$	= การจ่ายเงินปันผลของบริษัท หากบริษัทจ่ายเงินปันผลให้มีค่าเป็น 1 หากไม่ใช่เป็น 0
e	= error term

## บทที่ 4

### ผลการวิจัย

ในการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2562 ซึ่งแบ่งเป็น 8 อุตสาหกรรม ประกอบด้วย กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรม อุตสาหกรรมทรัพยากร อุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน อุตสาหกรรมเทคโนโลยี อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และ อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภคโดยไม่รวมบริษัทที่เข้าข่ายถูกเพิกถอนแต่กำลังอยู่ระหว่างฟื้นฟูกิจการและบริษัทที่มีข้อมูลไม่ครบถ้วน รวมมีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 372 บริษัท โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากงบการเงินรวม รายงานประจำปี (Annual Report) แบบแสดงรายการข้อมูลประจำปี (แบบ 56-1) รายงานผู้สอบบัญชี ฐานข้อมูล SET SMART และเว็บไซต์ของคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2562 ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง โดยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา เพื่อสรุปข้อมูลเกี่ยวกับสถิติเชิงพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ส่วนที่ 2 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานผู้สอบบัญชีกับความมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยซึ่งได้จากการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression)

### ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ตารางที่ 3 ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยปี 2562

ตัวแปร	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MV	372	.000	103.000	8.577	14.182
BV	372	-.130	97.170	7.472	12.685
EARNING	372	-.176	.179	.035	.053
KAM	372	.000	4.000	1.774	.809
FIRM SIZE	372	5.610	8.580	6.786	.588
LEV	372	.020	6.710	1.120	1.072
KAM*INDCOM	372	.000	4.000	1.191	1.083

หมายเหตุ MV มูลค่าตลาด, BV มูลค่าตามบัญชี

จากตารางข้างต้น พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งสิ้น 372 บริษัท มีมูลค่าตลาด 4 เดือนหลังจากสิ้นปี (MV) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.577 มูลค่าตามบัญชี (BV) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.472 กำไรสุทธิ (EARNING) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .035 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.774 และตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท (FIRM SIZE) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.786 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (LEV) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.120 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาของบริษัทที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน

บริษัทที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน	จำนวน	ร้อยละ
บริษัทที่มีผลการดำเนินงานเป็นกำไร	300	80.60
บริษัทที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน	72	19.40
<b>รวม</b>	<b>372</b>	<b>100.00</b>

จากตารางที่ 4 พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 372 บริษัท บริษัทที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน มีจำนวนทั้งสิ้น 72 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 19.40 เปอร์เซ็นต์ บริษัทที่มีผลการดำเนินงานเป็นกำไร มีจำนวนทั้งสิ้น 300 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 80.60 เปอร์เซ็นต์

ตารางที่ 5 ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาของประเภทของสำนักงานสอบบัญชี

ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี	จำนวน	ร้อยละ
บริษัทที่ไม่ใช่สำนักงานสอบบัญชี BIG4	138	37.10
บริษัทที่ใช่สำนักงานสอบบัญชี BIG4	234	62.90
<b>รวม</b>	<b>372</b>	<b>100.00</b>

จากตารางที่ 5 พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 372 บริษัท บริษัทที่ใช่สำนักงานสอบบัญชี BIG4 มีจำนวนทั้งสิ้น 234 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 62.90 เปอร์เซ็นต์ บริษัทที่ไม่ใช่สำนักงานสอบบัญชี BIG4 มีจำนวนทั้งสิ้น 138 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 37.10 เปอร์เซ็นต์

ตารางที่ 6 ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาของการจ่ายเงินปันผลของบริษัท

การจ่ายเงินปันผล	จำนวน	ร้อยละ
บริษัทที่ไม่มีการจ่ายเงินปันผล	101	27.20
บริษัทที่มีการจ่ายเงินปันผล	271	72.80
<b>รวม</b>	<b>372</b>	<b>100.00</b>

จากตารางที่ 6 พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 372 บริษัท บริษัทที่มีการจ่ายเงินปันผล มีจำนวนทั้งสิ้น 271 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 72.80 เปอร์เซ็นต์ บริษัทที่ไม่มีการจ่ายเงินปันผล มีจำนวนทั้งสิ้น 101 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 27.20 เปอร์เซ็นต์

**ตารางที่ 7** ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาของบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่มีความซับซ้อน

ประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม	จำนวน	ร้อยละ
บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อน	126	33.90
บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน	246	66.10
<b>รวม</b>	<b>372</b>	<b>100.00</b>

จากตารางที่ 7 พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 372 บริษัท บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน มีจำนวนทั้งสิ้น 246 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 66.10 เปอร์เซ็นต์ บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อน มีจำนวนทั้งสิ้น 126 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 33.90 เปอร์เซ็นต์

**ตารางที่ 8** ข้อมูลทางสถิติเชิงพรรณนาบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทั้ง 8 อุตสาหกรรม

ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวน	ร้อยละ
อุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร	39	10.50
อุตสาหกรรมทรัพยากร	35	9.40
อุตสาหกรรมเทคโนโลยี	20	5.40
อุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน	34	9.10
อุตสาหกรรมบริการ	80	21.50
อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง	78	21.00
อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม	64	17.20
อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค	22	5.90
<b>รวม</b>	<b>372</b>	<b>100.00</b>



จากตารางที่ 8 พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 372 บริษัท แบ่งเป็น 8 อุตสาหกรรม ประกอบด้วยกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร มีจำนวนทั้งสิ้น 39 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 10.50 เปอร์เซ็นต์ อุตสาหกรรมทรัพยากร มีจำนวนทั้งสิ้น 35 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 9.40 เปอร์เซ็นต์ อุตสาหกรรมเทคโนโลยี มีจำนวนทั้งสิ้น 20 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 5.40 เปอร์เซ็นต์ อุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน มีจำนวนทั้งสิ้น 34 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 9.10 เปอร์เซ็นต์ อุตสาหกรรมบริการ มีจำนวนทั้งสิ้น 80 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 21.50 เปอร์เซ็นต์ อุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง มีจำนวนทั้งสิ้น 78 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 21.00 เปอร์เซ็นต์ อุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม มีจำนวนทั้งสิ้น 64 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 17.20 เปอร์เซ็นต์ อุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค มีจำนวนทั้งสิ้น 22 บริษัท คิดเป็นร้อยละ 5.90 เปอร์เซ็นต์

**ตารางที่ 9** ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน

ตัวแปร	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MV	246	.000	80.380	7.982	13.064
BV	246	.000	97.170	5.920	9.156
EARNING	246	-.176	.179	.040	.050
KAM	246	.000	4.000	1.825	.0832
FIRM SIZE	246	5.690	8.580	6.880	.0597
LEV	246	.020	6.710	1.207	1.083
KAM*INDCOM	246	.000	4.000	1.728	.0896

หมายเหตุ MV มูลค่าตลาด, BV มูลค่าตามบัญชี

จากตารางข้างต้น พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนทั้งสิ้น 246 บริษัท มีมูลค่าตลาด 4 เดือนหลังจากสิ้นปี (MV) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 7.982 มูลค่าตามบัญชี (BV) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.920 กำไรสุทธิ (EARNING) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .040 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ

1.825 และตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท (FIRM SIZE) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.880 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (LEV) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.207 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน (KAM\*INDCOM) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.728 ตามลำดับ

**ตารางที่ 10** ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนาของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อน

ตัวแปร	จำนวน	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MV	126	.000	103.000	9.741	16.136
BV	126	-.0130	86.980	10.501	16.915
EARNING	126	-.136	.152	.027	.056
KAM	126	.000	4.000	1.675	.757
FIRM SIZE	126	5.610	8.470	6.603	.526
LEV	126	.040	6.610	.949	1.037
KAM*INDCOM	126	.000	3.000	.143	.485

หมายเหตุ MV มูลค่าตลาด, BV มูลค่าตามบัญชี

จากตารางข้างต้น พบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อนทั้งสิ้น 126 บริษัท มีมูลค่าตลาด 4 เดือนหลังจากสิ้นปี (MV) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.741 มูลค่าตามบัญชี (BV) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.501 กำไรสุทธิ (EARNING) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .027 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.675 และตัวแปรควบคุม ได้แก่ ขนาดของบริษัท (FIRM SIZE) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 6.603 อัตราส่วนหนี้สินต่อสินทรัพย์รวม (LEV) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .949 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อน (KAM\*INDCOM) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ .143 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำแนกตามประเภทเรื่องสำคัญ

ประเภทเรื่อง สำคัญในการ ตรวจสอบ	เกษตรและ อุตสาหกรรม	ทรัพยากร	เทคโนโลยี	ธุรกิจ การเงิน	บริการ	อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	สินค้า อุตสาหกรรม	สินค้าอุปโภค บริโภค	รวม	%
1. การรับรู้รายได้	15	11	16	24	54	48	36	11	215	32.58
2. การตัดยค่า ของสินทรัพย์	13	16	2	4	34	28	16	6	119	18.03
3. สินค้าคงเหลือ	10	5	7	1	14	12	32	15	96	14.55
4. การควบรวม กิจการและ กิจการที่เกี่ยวข้อง กัน	5	9	1	0	10	8	6	1	40	6.06
5. การวัดมูลค่า สินทรัพย์	3	0	0	2	1	3	0	0	9	1.36
6. ลูกหนี้การค้า	6	1	4	17	9	5	6	1	49	7.42
7. อื่นๆ	16	12	8	17	26	38	8	7	132	20.00
<b>รวม</b>									<b>660</b>	<b>100.00</b>

ตารางที่ 11 แสดงให้เห็นว่า เรื่องสำคัญที่มีการเปิดเผยมากที่สุดในรายงานผู้สอบบัญชีคือ การรับรู้รายได้ คิดเป็นร้อยละ 32.58 รองลงมาคือ เรื่องอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 20.00 การด้อยค่าของ สินทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 18.03 สินค้าคงเหลือ คิดเป็นร้อยละ 14.55 ลูกหนี้การค้า คิดเป็นร้อยละ 7.42 การควรวรมกิจการและกิจการที่เกี่ยวข้องกัน คิดเป็นร้อยละ 6.06 และการวัดมูลค่าสินทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 1.36 ตามลำดับ



**ตารางที่ 12** จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำนวนตามสัดส่วนของแต่ละอุตสาหกรรม

ประเภทเรื่อง สำคัญในการ ตรวจสอบ	เกษตรและ อุตสาหกรรม		ทรัพยากร		เทคโนโลยี		ธุรกิจการเงิน		บริการ		อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง		สินค้า อุตสาหกรรม		สินค้าอุปโภค บริโภค	
	รวม	%	รวม	%	รวม	%	รวม	%	รวม	%	รวม	%	รวม	%	รวม	%
1. การรับรู้ รายได้	15	22.06	11	20.37	16	42.11	24	36.92	54	36.49	48	33.80	36	34.62	11	26.83
2. การต่อยศ่า ของสินทรัพย์	13	19.12	16	29.63	2	5.26	4	6.15	34	22.97	28	19.72	16	15.38	6	14.63
3. สินค้า คงเหลือ	10	14.71	5	9.26	7	18.42	1	1.54	14	9.46	12	8.45	32	30.77	15	36.59
4. การควบ รวมกิจการ และกิจการที่ เกี่ยวข้องกัน	5	7.35	9	16.67	1	2.63	0	0.00	10	6.76	8	5.63	6	5.77	1	2.44
5. การวัด มูลค่าสินทรัพย์	3	4.41	0	0.00	0	0.00	2	3.08	1	0.68	3	2.11	0	0.00	0	0.00
6. ลูกหนี้	6	8.82	1	1.85	4	10.53	17	26.15	9	6.08	5	3.52	6	5.77	1	2.44
7. อื่นๆ	16	23.53	12	22.22	8	21.05	17	26.15	26	17.57	38	26.76	8	7.69	7	17.07
<b>รวม</b>	<b>68</b>	<b>100.00</b>	<b>54</b>	<b>100.00</b>	<b>38</b>	<b>100.00</b>	<b>65</b>	<b>100.00</b>	<b>148</b>	<b>100.00</b>	<b>142</b>	<b>100.00</b>	<b>104</b>	<b>100.00</b>	<b>41</b>	<b>100.00</b>



ตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ผู้สอบบัญชีของกลุ่มเทคโนโลยี ธุรกิจการเงิน บริการ สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เปิดเผยมากที่สุด คือ เรื่องการรับรู้รายได้ คิดเป็นร้อยละ 42.11, 36.92, 36.49, 34.62, 33.80 ของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบทั้ง 5 ประเภท ตามลำดับ ในขณะที่เรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ผู้สอบบัญชีของอุตสาหกรรมกลุ่มทรัพยากร เปิดเผยมากที่สุด คือ เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์ คิดเป็นร้อยละ 29.63 ของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรม เปิดเผยมากที่สุด คือ เรื่องอื่นๆ คิดเป็นร้อยละ 23.53 ของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ และกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค เปิดเผยมากที่สุด คือ เรื่องสินค้าคงเหลือ คิดเป็นร้อยละ 36.59 ของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ

ตารางที่ 13 ค่าเฉลี่ยปริมาณจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบตามประเภทกลุ่มอุตสาหกรรม

กลุ่มอุตสาหกรรม	ปริมาณการเปิดเผยเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ				จำนวนเรื่องสำคัญที่เปิดเผย	เรื่องที่เปิดเผยมากที่สุด
	Rank	Mean	Min	Max		
เกษตรและ อุตสาหกรรม	6	1.74	0	10	68	การรับรู้รายได้
ทรัพยากร	7	1.54	0	5	54	การรับรู้รายได้, การประเมินการ ด้อยค่าของค่าความนิยม
เทคโนโลยี	4	1.90	0	5	38	การรับรู้รายได้
ธุรกิจการเงิน	3	1.91	0	5	65	ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญของเงินให้ สินเชื่อแก่ลูกหนี้
บริการ	5	1.85	0	15	148	การรับรู้รายได้
สินค้าอุตสาหกรรม	2	2.22	0	14	142	การรับรู้รายได้
สินค้าอุปโภคบริโภค	1	4.73	0	7	104	การรับรู้รายได้
อสังหาริมทรัพย์และ ก่อสร้าง	8	0.53	0	12	41	การรับรู้รายได้
<b>รวม</b>		<b>2.05</b>			<b>660</b>	

ผลการศึกษาลักษณะการเปิดเผยข้อมูลเรื่องสำคัญในการตรวจสอบใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนาตามตารางที่ 13 พบว่า ค่าเฉลี่ยของจำนวนเรื่องสำคัญที่เปิดเผยมีจำนวน 2.05 เรื่อง และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยมากที่สุด คือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค เรื่องสำคัญที่เปิดเผย ได้แก่ การรับรู้รายได้ มีค่าเฉลี่ยของจำนวนเรื่องสำคัญที่เปิดเผย คือ 4.73 เรื่อง รองลงมา คือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม เรื่องสำคัญที่เปิดเผย ได้แก่ การรับรู้รายได้ มีค่าเฉลี่ยของจำนวนเรื่องสำคัญที่เปิดเผย คือ 2.22 เรื่อง และอันดับสุดท้าย คือ กลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เรื่องสำคัญที่เปิดเผย ได้แก่ การรับรู้รายได้ มีค่าเฉลี่ยของจำนวนเรื่องสำคัญที่เปิดเผย คือ 0.53 เรื่อง



**ตารางที่ 14** จำนวนเรื่อง KAMs จำแนกตามประเภทของแต่ละเขตอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่มีความซับซ้อน

ประเภทเรื่อง สำคัญในการ ตรวจสอบ	อุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน						อุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อน				
	เกษตรและ อุตสาหกรรม	ทรัพยากร เทคโนโลยี	ธุรกิจ การเงิน	บริการ	อสังหาริมทรัพย์ และก่อสร้าง	รวม	ค่าเฉลี่ย	สินค้า อุตสาหกรรม	สินค้าอุปโภค บริโภค	รวม	ค่าเฉลี่ย
1. การรับรู้อย่างได้	15	11	16	54	48	168	0.16	36	11	47	0.17
2. การต่ออายุค่าของ สินทรัพย์	13	16	2	34	28	97	0.09	16	6	22	0.08
3. สินค้าคงเหลือ	10	5	7	14	12	49	0.05	32	15	47	0.17
4. การควบรวม											
กิจการและกิจการ ที่เกี่ยวข้องกัน	5	9	1	10	8	33	0.03	6	1	7	0.03
5. การวัดมูลค่า สินทรัพย์	3	0	0	1	3	9	0.01	0	0	0	0.00
6. ลูกหนี้	6	1	4	9	5	42	0.04	6	1	7	0.03
7. อื่นๆ	16	12	8	26	38	117	0.11	8	7	15	0.05
	<b>68</b>	<b>54</b>	<b>38</b>	<b>148</b>	<b>142</b>	<b>515</b>		<b>104</b>	<b>41</b>	<b>145</b>	

ตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนมีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีที่เปิดเผยเป็นอันดับแรกเหมือนกัน คือ เรื่องการรับรู้รายได้ จำนวน 168 เรื่อง มีค่าเฉลี่ยต่อบริษัทเท่ากับ 0.16 และ 47 เรื่อง มีค่าเฉลี่ยต่อบริษัทเท่ากับ 0.17 ตามลำดับ ทั้งนี้กลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่ซับซ้อนมีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีที่เปิดเผยเป็นอันดับแรกเท่ากับ เรื่องการรับรู้รายได้ จำนวน 47 เรื่อง มีค่าเฉลี่ยต่อบริษัทเท่ากับ 0.17 และเรื่องสินค้าคงเหลือ จำนวน 47 เรื่อง มีค่าเฉลี่ยต่อบริษัทเท่ากับ 0.17 ในขณะที่เรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีที่เปิดเผยเป็นอันดับสองมีความแตกต่างคือ เรื่องอื่นๆ สำหรับอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนจำนวน 117 เรื่อง มีค่าเฉลี่ยต่อบริษัทเท่ากับ 0.11 และเรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์สำหรับอุตสาหกรรมที่มีความไม่ซับซ้อนจำนวน 22 เรื่อง มีค่าเฉลี่ยต่อบริษัทเท่ากับ 0.08 อย่างไรก็ตามเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีที่เปิดเผยเป็นอันดับที่สามของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน คือ เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์ จำนวน 97 เรื่อง มีค่าเฉลี่ยต่อบริษัทเท่ากับ 0.09 และอุตสาหกรรมที่ไม่ซับซ้อน คือ เรื่องอื่นๆ จำนวน 15 เรื่อง มีค่าเฉลี่ยต่อบริษัทเท่ากับ 0.05 ตามลำดับ

ตารางที่ 15 ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การศึกษานี้ได้ทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์การถดถอย พบว่า ตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ค่าสัมประสิทธิ์ของเพียร์สันระหว่างตัวแปรอิสระมีค่าไม่เกิน 0.7 (Hinkle, 1998) ค่า VIF ของทุกตัวแปรไม่เกิน 10 และค่า Tolerance มากกว่า 0.1 (Hair et al., 1998) แสดงให้เห็นว่าไม่มีปัญหาภาวะร่วมเส้นตรง (multicollinearity) ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 15-16 ค่าความคาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ ความแปรปรวนคงที่ (Homogeneity of Variance) และความคาดเคลื่อนเป็นอิสระกันซึ่งมีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.100 ซึ่งมีค่า Durbin-Watson อยู่ระหว่าง 1.65-2.35 (Chobpichen et al., 2008) ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 16 ค่า VIF ของทุกตัวแปรไม่เกิน 10 ค่า Tolerance มากกว่า 0.1 (Hair et al., 1998) ทุกตัวแปร ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 17 แสดงให้เห็นว่าอาจจะเกิดปัญหาภาวะร่วมเส้นตรง (multicollinearity) ค่าความคาดเคลื่อนมีการแจกแจงแบบปกติ ความแปรปรวนคงที่ (Homogeneity of Variance) และความคาดเคลื่อนเป็นอิสระกันซึ่งมีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.021 ซึ่งมีค่า Durbin-Watson อยู่ระหว่าง 1.65-2.35 (Chobpichien et al., 2008) ดังที่แสดงไว้ในตารางที่ 17

**ตารางที่ 15** ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อผู้ถือหุ้นในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

Correlations												
ตัวแปร	MV	BV	EARNING	KAM	FIRM SIZE	LEV	ROA	LOSS	BIG4	DIV	INDCOM	KAM*INDCOM
MV	1											
BV	.653**	1										
EARNING	.263**	.025	1									
KAM	-.054	-.037	-.128*	1								
FIRM SIZE	.212**	.039	.050	.097	1							
LEV	.054	-.033	-.233**	.136**	.495**	1						
LOSS	-.197**	-.090	-.668**	.078	-.128*	.086	-.634**	1				
BIG4	.163**	.012	.160**	.068	.362**	.148**	.167**	-.159**	1			
DIV	.182**	.140**	.361**	-.066	.188**	-.054	.331**	-.359**	.169**	1		
INDCOM	-.059	-.171**	.118*	.088	.223**	.114*	.125*	-.153**	.074	.087	1	
KAM*INDCOM	-.035	-.132*	.032	.544**	.236**	.207**	.042	-.074	.094	.052	.693**	1

\*\* . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

\* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).



จากตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่า ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า มูลค่าตลาด (MV) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) อย่างมีนัยสำคัญ ตัวแปรควบคุมได้แก่ ขนาดของบริษัท (FIRM SIZE) บริษัทที่มีผลการดำเนินงานขาดทุน (LOSS) ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (BIG4) การจ่ายเงินปันผลของบริษัท (DIV) ต่างก็มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด (MV)



### ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

เรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับความมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

ตารางที่ 16 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

ตัวแปร	สมการที่ 1		
	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าสถิติ t	Sig.
(Constant)	-24.619	-3.368	.001
BV	.699	16.041	.000***
EARNING	77.722	5.652	.000***
KAM	-.596	-.928	.354
FIRM SIZE	3.814	3.295	.001*
LEV	.489	.821	.412
LOSS	2.722	1.534	.126
BIG4	1.315	1.131	.259
DIV	-.647	-.508	.612
AGRI	-.167	-.087	.931
CONSUME	-1.625	-.651	.516
FIN	4.568	2.170	.031**
INDUSTRY	-1.921	-1.167	.244
PROPERTY	-3.374	-2.075	.039**
RESOURCE	-2.114	-1.039	.299
TECHNO	-1.710	-.692	.490
Adjusted R <sup>2</sup>	.532		
Durbin-Watson	2.100		
VIF	1.203 – 2.052		
Tolerance	.487 - .940		

หมายเหตุ \*\*\*, \*\*, \* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, 0.05, 0.1 ตามลำดับ

จากตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลจากตัวแปรที่ใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 1 พบว่า ค่า Adjusted  $R^2$  เท่ากับ 0.532 แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองมีความสามารถร่วมกันในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย คิดเป็นร้อยละ 53.20 ผลการทดสอบพบว่า มูลค่าตามบัญชี (BV) และกำไรสุทธิ (EARNING) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด (MV) แสดงให้เห็นว่ามูลค่าตามบัญชีและกำไรสุทธิให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจแก่นักลงทุน ซึ่งเป็นตามแนวคิดความเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของข้อมูลทางการบัญชี ตามแบบจำลองของ Ohlson's model แต่ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและมูลค่าตลาดพบว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MV) แสดงให้เห็นว่า จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 สำหรับตัวแปรควบคุมจากสมการที่ 1 พบว่า ขนาดของบริษัท (FIRM SIZE) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด (MV) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่า กำไรสุทธิและขนาดของบริษัทให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ นอกจากนี้ยังพบอีกว่าอุตสาหกรรมกลุ่มธุรกิจการเงิน (FIN) และอุตสาหกรรมกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง (PROPERTY) ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจต่อนักลงทุนมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับอุตสาหกรรมกลุ่มบริการ (SERVICE) ในขณะที่อัตราส่วนหนี้สิน (LEV) ผลการดำเนินงานขาดทุน (LOSS) ประเภทของสำนักงานสอบบัญชี (BIG4) การจ่ายเงินปันผล (DIV) และอุตสาหกรรมกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร (AGRI) อุตสาหกรรมกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค (CONSUME) อุตสาหกรรมกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม (INDUSTRY) อุตสาหกรรมกลุ่มทรัพยากร (RESOURCE) และอุตสาหกรรมกลุ่มเทคโนโลยี (TECHNO) ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MV)

ตารางที่ 17 ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรม  
ซับซ้อนและไม่ซับซ้อนกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ

ตัวแปร	สมการที่ 2		
	ค่าสัมประสิทธิ์	ค่าสถิติ t	Sig.
(Constant)	-21.930	-3.115	.002
BV	.727	17.413	.000***
EARNING	81.387	5.873	.000***
KAM	-.955	-1.101	.272
INDCOM	-1.446	-.835	.404
KAM*INDCOM	.798	.891	.374
FIRM SIZE	3.214	2.901	.004***
LEV	.816	1.399	.163
LOSS	2.760	1.545	.123
BIG4	1.992	1.727	.085*
DIV	-.834	-.649	.517
Adjusted R <sup>2</sup>		.517	
Durbin-Watson		2.021	
VIF		1.071 – 3.599	
Tolerance		.278 - .933	

หมายเหตุ \*\*\*, \*\*, \* ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01, 0.05, 0.1 ตามลำดับ

จากตารางที่ 17 ผลการวิเคราะห์จากข้อมูลจากตัวแปรที่ใช้เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ 2 พบว่าค่า Adjusted R<sup>2</sup> เท่ากับ 0.517 แสดงให้เห็นว่าแบบจำลองมีความสามารถร่วมกันในการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมซับซ้อนและไม่ซับซ้อนกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ คิดเป็นร้อยละ 51.70 ผลการทดสอบพบว่า มูลค่าตามบัญชี (BV) และกำไรสุทธิ (EARNING) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด (MV) แสดงให้เห็นว่ามูลค่าตามบัญชีและกำไรสุทธิให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจแก่นักลงทุน ซึ่งเป็นตามแนวคิดความเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของข้อมูลทางการบัญชี ตามแบบจำลองของ Ohlson's model แต่ผลการทดสอบ

ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและมูลค่าตลาด พบว่า จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ (KAM) ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MV) ซึ่งสอดคล้องกับผลการทดสอบในสมการที่ 1 และกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน (INDCOM) ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MV) แสดงให้เห็นว่าความซับซ้อนของอุตสาหกรรมไม่ส่งผลต่อความเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน นอกจากนี้ยังพบอีกว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน (KAM\*INDCOM) ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MV) แสดงให้เห็นว่าความซับซ้อนของอุตสาหกรรมไม่ส่งผลต่อความเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 สำหรับตัวแปรควบคุมจากสมการที่ 2 พบว่า ขนาดของบริษัท (FIRMSIZE) และสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ (BIG4) มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาด (MV) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แสดงให้เห็นว่ากำไรสุทธิ ขนาดของบริษัทและสำนักงานสอบบัญชีขนาดใหญ่ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ ในขณะที่ ผลการดำเนินงานขาดทุน (LOSS) อัตราส่วนหนี้สิน (LEV) และการจ่ายเงินปันผล (DIV) ไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด (MV)





## บทที่ 5

### สรุปผลวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยและศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประจำปี 2562 ในการศึกษาครั้งนี้ใช้โปรแกรม SPSS for Window ในการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และวิเคราะห์สมการถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อหาว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบ(Key Audit Matter) มีผลกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ (Value Relevance) ตามตัวแบบจำลองของ Ohlson (1995) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นกลุ่มบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. 2562 ที่มีข้อมูลครบถ้วน ทั้งสิ้นจำนวน 372 บริษัท สามารถสรุปและแสดงผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

#### สรุป

จากการศึกษา พบว่า เมื่อจำแนกตามประเภทของแต่ละอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่มีความซับซ้อน พบว่า บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน มีจำนวนมากกว่าบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อน จำนวนบริษัทจำแนกตามสัดส่วนของแต่ละอุตสาหกรรม บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อน คือ กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เกษตรและอุตสาหกรรม ทรัพยากร ธุรกิจการเงิน และเทคโนโลยี ตามลำดับ บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อน คือ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และสินค้าอุปโภคบริโภค

จำนวนกลุ่มตัวอย่างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ส่วนใหญ่ผลการดำเนินงานมีกำไร มีการจ่ายเงินปันผล สำนักงานสอบบัญชีที่บริษัทส่วนมากใช้บริการเป็นสำนักงานสอบบัญชี BIG4 เมื่อจำแนกจำนวนบริษัทตามประเภทของอุตสาหกรรมทั้ง 8 อุตสาหกรรม พบว่าอันดับแรก คือ บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ รองลงมา คือ บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรม

อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากร บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมธุรกิจการเงิน บริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค และบริษัทที่อยู่ในกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ตามลำดับ

จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำแนกตามประเภทเรื่องสำคัญ ที่เปิดเผยสูงสุด 3 อันดับ อันดับแรกคือ ด้านการรับรู้รายได้ เรื่องอื่น ๆ การด้อยค่าของสินทรัพย์ ตามลำดับ จำนวนเรื่องจำแนกตามอุตสาหกรรม ที่เปิดเผยมากที่สุด คือ เรื่องการรับรู้รายได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุณีย์รัตน์ วุฒิจินดานนท์ และปัญญา อิศระวรวาณิช (2562) พบว่า สามลำดับแรกของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีทั้งสองปีเป็นเรื่องการรับรู้รายได้ การด้อยค่าของสินทรัพย์ และการแสดงมูลค่าสินค้าคงเหลือ ตามลำดับ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลปพร ศรีจันทเพชร (2560) พบว่า การเปิดเผยข้อมูลเรื่องสำคัญในการตรวจสอบเป็นหัวข้อต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าเรื่องสำคัญที่มีการเปิดเผยมากที่สุด คือ การรับรู้รายได้

จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบจำแนกตามสัดส่วนของแต่ละอุตสาหกรรม เรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ผู้สอบบัญชีของอุตสาหกรรมกลุ่มเทคโนโลยี ธุรกิจการเงิน บริการ สินค้าอุตสาหกรรม อสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง เปิดเผยมากที่สุด คือ เรื่องการรับรู้รายได้ ในขณะที่เรื่องสำคัญในการตรวจสอบที่ผู้สอบบัญชีของอุตสาหกรรมกลุ่มทรัพยากร เปิดเผยมากที่สุด คือ เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์ กลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรม เปิดเผยมากที่สุด คือ เรื่องอื่นๆ และกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค เปิดเผยมากที่สุด คือ เรื่องสินค้าคงเหลือ

จากการศึกษาลักษณะการเปิดเผยข้อมูลเรื่องสำคัญในการตรวจสอบใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา พบว่า ค่าเฉลี่ยของจำนวนเรื่องสำคัญที่เปิดเผยมีจำนวน 2.05 เรื่อง สามลำดับแรกของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีการเปิดเผยมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุปโภคบริโภค กลุ่มอุตสาหกรรมสินค้าอุตสาหกรรม และกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง

เมื่อจำแนกตามประเภทของแต่ละอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่มีความซับซ้อน พบว่า กลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนมีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีที่เปิดเผยเป็นอันดับแรกเหมือนกัน คือ เรื่องการรับรู้รายได้ ทั้งนี้กลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่ซับซ้อนมีเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีที่เปิดเผยเป็นอันดับแรกเท่ากัน คือ เรื่องการรับรู้รายได้ และเรื่องสินค้าคงเหลือ

ในขณะที่เรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีที่เปิดเผยเป็นอันดับสองมีความแตกต่างคือ เรื่องอื่นๆ สำหรับอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและเรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์ สำหรับอุตสาหกรรมที่ไม่ซับซ้อน อย่างไรก็ตาม อันดับที่สามของกลุ่มอุตสาหกรรมการที่มีความซับซ้อน คือ เรื่องการด้อยค่าของสินทรัพย์ และอุตสาหกรรมการที่ไม่ซับซ้อน คือ เรื่องอื่น ๆ

ตามลำดับ เมื่อนำกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและกลุ่มอุตสาหกรรมที่ไม่มีความซับซ้อนมาเปรียบเทียบกัน จะเห็นได้ว่าเนื้อหาของ KAMs ที่มีการเปิดเผยเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ได้แก่ เรื่องการรับรู้รายได้

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด แสดงให้เห็น จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่ให้อข้อมูลที่ประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 1 ที่กำหนดไว้ว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดของกิจการ

ส่วนผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมซับซ้อนและไม่ซับซ้อนกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่าจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด แสดงให้เห็นว่า ความซับซ้อนของอุตสาหกรรมไม่ส่งผลต่อความเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ 2 ที่กำหนดไว้ว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมซับซ้อนมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดของกิจการ

### อภิปรายผล

จากการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า เรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด แสดงให้เห็นว่า จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบไม่ได้ส่งผลต่อความมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิลปพร ศรีจันเพชร (2560) พบว่า ข้อมูล “เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ” ในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ไม่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการตอบสนองของตลาดด้านราคาอย่างมีนัยสำคัญ

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมซับซ้อนและไม่ซับซ้อนกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พบว่า จำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนไม่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาด แสดงให้เห็นว่าเรื่องสำคัญในการตรวจสอบความซับซ้อนของอุตสาหกรรมและไม่ซับซ้อนไม่ส่งผลต่อความเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ซึ่งอาจเกิดจากความซับซ้อนของอุตสาหกรรมไม่ส่งผลต่อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชี ดังจะเห็นได้จากค่าเฉลี่ยของจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของอุตสาหกรรมซับซ้อนและไม่มีความซับซ้อนในแต่ละประเภทไม่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรมซับซ้อนหรือไม่ซับซ้อนเรื่อง

สำคัญในการตรวจสอบในหน้ารายงานของผู้สอบบัญชีเป็นเรื่องที่มีความคล้ายคลึง ตลอดจนจำนวนเรื่องสำคัญในการตรวจสอบก็มีจำนวนไม่ต่างกันมากนัก จึงส่งผลให้เรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนไม่ส่งผลต่อความเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของนักลงทุน อย่างไรก็ตามไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมซับซ้อนและไม่ซับซ้อนกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจมาก่อน

## ข้อเสนอแนะ

### ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

งานวิจัยนี้ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของกลุ่มอุตสาหกรรมซับซ้อนและไม่ซับซ้อนกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจ แต่พบว่ามูลค่าตามบัญชีและกำไรสุทธิมีความสัมพันธ์กับประโยชน์ต่อการตัดสินใจซึ่งวัดมาจากมูลค่าตลาด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของข้อมูลบัญชีที่บริษัทได้นำเสนอในรายงานทางบัญชีไทยที่มีส่วนสำคัญต่อการตัดสินใจของนักลงทุน ดังนั้นหน่วยงานกำกับดูแล สำนักงานกำกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยอาจนำผลการศึกษานี้ไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ข้อบังคับ เพื่อส่งเสริมให้บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนำเสนอข้อมูลบัญชีที่ถูกต้อง ครบถ้วน

### ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

เนื่องจากงานวิจัยนี้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญในการตรวจสอบกับประโยชน์ต่อการตัดสินใจในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนและไม่ซับซ้อนของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างในปี พ.ศ.2562 งานวิจัยในอนาคตอาจทำการเปลี่ยนช่วง พ.ศ.หรือมากกว่า 2 ปี ขึ้นไปเพื่อนำมาเปรียบเทียบข้อมูลเพื่อให้เห็นความแตกต่างและทำให้ผลการศึกษามีความชัดเจนยิ่งขึ้น



## บรรณานุกรม

- กรกนก ครุฑเมือง, นฤนาถ ศรภักย์วานิช, วิสุทธร จิตอารี และ วนิสรา สุวรรณมงคล. 2562. คุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทในกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **วารสารบริหารธุรกิจ เศรษฐศาสตร์และการสื่อสาร**, 14(3), 116-132.
- กาญจนา สุขศาลา และ อัจฉรา ชนากลาง. 2562. ความสัมพันธ์ระหว่างความเชี่ยวชาญในอุตสาหกรรมที่ตรวจสอบและคุณภาพงานสอบบัญชีของกลุ่มอุตสาหกรรมซับซ้อน และไม่ซับซ้อน : กรณีศึกษาบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **KKBS Journal**, 3(2), 37-54.
- เกรียงไกร บุญเลิศสุทัย, ศิลปพร ศรีจันทเพชร และ อนุวัฒน์ ภัคดี. 2562. เรื่องสำคัญในการตรวจสอบบอกระไร. **วารสารวิชาชีพ**, 15(45), 5-25.
- ชนากานต์ มงคลพร. 2558. **คุณค่าของข้อมูลทางบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ : ก่อนและหลังปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- ชาญชัย ชัยประสิทธิ์. 2559. **รายงานผู้สอบบัญชีแบบใหม่ใครได้ประโยชน์**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.efinancethai.com/MoneyStrategist/MoneyStrategistMain.aspx?id=999> (20 มิถุนายน 2563).
- ชิตชญา จันทเพ็ชร. 2559. **ความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่าที่เกี่ยวข้องกับมูลค่าของกิจการ: กรณีศึกษาบริษัทที่ให้ผลตอบแทนแก่พนักงานตามโครงการ ให้สิทธิที่จะซื้อหุ้นในราคาที่กำหนด**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.rdi.rmutsb.ac.th/2011/digipro/002/proceedings> (28 พฤษภาคม 2563).
- ฐิติรัตน์ ดิษฐานพงศ์ & พัทธนันท์ เพชรเชิดชู. 2559. คุณลักษณะของข้อมูลทางบัญชีเพื่อประโยชน์ในการตัดสินใจ (Value Relevance) ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หลังปรับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ. **บทความอิเล็กทรอนิกส์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต**, 35-43.
- ณัฐนันท์ บัวสาย. 2558. **ความมีคุณค่าของข้อมูลของตัววัดผลการดำเนินงานทางการบัญชี: กรณีศึกษาตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. 2563. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา [https://www.set.or.th/th/about/overview/history\\_p1.html](https://www.set.or.th/th/about/overview/history_p1.html).
- ปภาณัช เดชจรัสศรี, จอมใจ แซมเพชร และ อมลยา โกไศยกานนท์. 2562. คุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมทรัพยากรและกลุ่มเทคโนโลยีที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย **วารสารการจัดการสมัยใหม่**, 17(1), 43., 17(1), 43-55.
- ประวัฒน์ เบญญาศรีสวัสดิ์. ม.ป.ป. ลักษณะเชิงคุณภาพของข้อมูลบัญชี - เรื่องความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevancy). **Executive Journal**, 10-14.
- ปริญ เตชะมวลไวยวิทย์. 2560. **รู้จัก KAM**. สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.). [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.sec.or.th/TH/Template3/Articles/2560/ac-post-25600210-KAM.pdf> (20 มิถุนายน 2563).
- ปาวีณี สุดใจ. 2561. **ความสัมพันธ์ระหว่างเรื่องสำคัญจากการสอบบัญชีกับค่าธรรมเนียมการสอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กลุ่ม SET100**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.
- พรรณนิภา มีชำนาญ. 2561. **คุณค่าด้านการสื่อสารของเรื่องสำคัญในการตรวจสอบของบริษัทในกลุ่มอุตสาหกรรมอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้างที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโท. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พิมลวรรณ ชยพรกุล และ เอมอร ใจเก่งกิจ. 2561. **ความมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจของการเปิดเผยข้อมูลความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร : หลักฐานเชิงประจักษ์จากตลาดหลักทรัพย์ลอนดอน**. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา**, 7(1), 173-192.
- ราชกิจจานุเบกษา. 2563. **ประกาศสภาวิชาชีพบัญชีที่ 48/2563 เรื่องกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน ลงวันที่ 6 ตุลาคม 2563**. ราชกิจจานุเบกษา.
- วชิระ บุญเนตร และ แหวดาว พรหมเสน. 2562. **เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ : ข้อมูลที่มีคุณค่าเพียงเล็กน้อยของนักลงทุนในตลาดเกิดใหม่**. **จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์**, 41(159), 153-183.
- ศิลปพร ศรีจันทเพชร. 2560. **เรื่องสำคัญในการตรวจสอบ**” ในหน้ารายงานผู้สอบบัญชีกับการตอบสนองของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **วารสารวิชาชีพ**, 13(38), 22-37.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. 2558. **คู่มืออธิบายกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <https://www.tfac.or.th/upload/9414/lhJcrKfW69.pdf>. (20 ตุลาคม 2563).
- \_\_\_\_\_. 2559. **มาตรฐานการสอบบัญชี รหัส 701 การสื่อสารเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต**. กรุงเทพฯ: สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรม



ราชูปถัมภ์.

สิทธิชัย ลิมาพร, มัทนชัย สุทธิพันธุ์, กนกวรรณ บิลอาหวัง และ จริญญา เขียบแมม. 2562.

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดเผยข้อมูลในหัวข้อเรื่องสำคัญในการตรวจสอบและราคา

หลักทรัพย์ของบริษัทกลุ่ม SET 100 ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. **วารสารการบัญชี**

**และการจัดการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**, 11(3), 40-53.

สุนีย์รัตน์ วุฒิจินดานนท์ และ ปัญญา อิศระวรวานิช. 2562. รายงานของผู้สอบบัญชีแบบใหม่ :

ประสบการณ์ปีต่อมาในประเทศไทย. **จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์**, 41(162), 24-53.

Chobpichien, C., Haron, H. & Ibrahim, D. N. 2008. Corporate governance, executive directors and level of voluntary disclosure: The case of public listed companies in Thailand. **Malaysian Management Journal**, 12(1 & 2), 17 - 70.

Hair, J., Anderson, R., Tatham, R. & Black, W. 1998. **Multivariate data analysis**.

5<sup>th</sup> ed. New Jersey: Prentice Hall.

Hinkle, D. E. 1998. **Applied Statistics for the Behavioral Sciences**. Boston: Houghton Mifflin.

Ohlson, J. A. 1995. Earnings, Book Values, and Dividends in Equity Valuation.

**Contemporary Accounting Research**, 11(2), 661-687.

## ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวชฎานิศ ภัคดีเกษม
เกิดเมื่อ	7 มิถุนายน 2528
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2545 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนปายวิทยาคาร พ.ศ. 2558 ปริญญาตรี สาขาการบัญชี มหาวิทยาลัยธนบุรี
ประวัติการทำงาน	พ.ศ. 2561-ปัจจุบัน ตำแหน่งนักวิชาการเงินและบัญชีปฏิบัติการ สังกัดสำนักงานชลประทานที่ 1 กรมชลประทาน

